

Haurrak eta nerabeak kirol- esparruko indarkeriatik babestea

**Bizkortzen-en Prebentzio eta
Jarduketa Protokoloa**

BIZKORTZEN

AURKIBIDEA

- 1. SARRERA**
- 2. HELBURUAK ETA PRINTZPIOAK**
- 3. APLIKAZIO-EREMUA**
- 4. ADINGABEEN-BABESERAKO ORDEZKARIA**
- 5. ADINGABEEI TRATU ONA EMATEA ETA INDARKERIA. DEFINIZIOAK**
- 6. INDARKERIAREN PREBENTZIO-NEURRIAK**
- 7. INDARKERIA HAUTEMATEA**
- 8. HAURREN ETA NERABEEN INDARKERIA-EGOEREN AURREAN JARDUTEA**
- 9. ONESTEA, JARRAIPENA EGITEA ETA BERRIKUSTEA**
- 10. ERANSKINAK**

1. SARRERA

Kirola ikasteko esparru bat da, eta haurren garapen integralerako funtsezko tresna. Kirola egiteak, zalantzarik gabe, onura eta aukera ugari dakarzkie haur eta nerabeei; hala ere, badira haien garapenean, eskubideetan eta ongizatean eragin negatiboa izan dezaketen arriskuak ere, eta horiek kontuan hartu behar ditugu. Indarkeria errealitate bat da kirol arloan, eta, zoritxarrez, haren seinale gehienak ezkutuan daude edo ez dira ikusarazten.

Haurrak eta nerabeak indarkeriatik begiratzeko babes integralaren ekainaren 4ko 8/2021 Lege Organikoak (LOPIVI), IX. kapituluaren kirolaren eta aisiaren eremuko indarkeriari buruzkoan, honako hau xedatzen du: (47. artikulua): “Administrazio publikoek, beren eskumenen esparruan, kirolaren eta aisiaren eremuan ingurune seguru bat eratzeko jarduketak jasoko dituzten **jarduketa protokoloak** arautuko dituzte, kirolaren eta aisiaren eremuan haurren eta nerabeen aurka izan daitezkeen indarkeria egoerak prebenitzeko, garaiz detektatzeko eta esku hartzeko jarraitu beharko direnak”.

Era berean, **betebeharrak** ezartzen ditu:

“48. artikulua. Adingabeekin kirol- edo aisia-jarduerak egin ohi dituzten entitateak.

1. Adingabeekin kirol- edo aisia-jarduerak egin ohi dituzten entitateek betebeharrak hauek dituzte:

- *Administrazio publikoek kirolaren eta aisiaren eremuan ezarritako **jarduketa protokoloak aplikatzea**, aurreko artikuluan aipatutakoak.*
- ***Monitorizazio sistema bat ezartzea**, haur eta nerabeak babesteari dagokionez protokolo horiek betetzen direla ziurtatzeko.*
- ***Babes Ordezkararen figura izendatzea**, haur eta nerabeek harengana jo ahal izan dezaten beren kezkak adierazteko. Ezarritako protokoloak zabaltzeaz eta betetzeaz arduratuko da ordezkar hori, bai eta behar diren komunikazioak hasteaz ere haurren edo nerabeen aurkako indarkeria egoera bat detektatu den kasuetan.*
- ***Behar diren neurriak hartzea** kirolean, jarduera fisikoan, kulturen eta aisian ez dadin diskriminaziorik gerta adina, arraza, desgaitasuna, sexu-orientazioa, sexu identitatea, genero-adierazpena edo beste edozein inguruabar pertsonal edo sozial dela eta; orobat, haurrekin eta nerabeekin nahiz haien familiekin eta profesionalekin lan egingo dute irainak eta adierazpen apalesgarri eta diskriminatzaileak erabiltzea errefusatzeko.*
- ***Haurren eta nerabeen parte-hartze aktiboa sustatzea** haien prestakuntzaren eta garapen integralaren alderdi guztietan.*
- *Kirol-antolakundeek eta gurasoen edo tutoretza-, zaintza- edo harrera-eginkizunak betetzen dituzten arteko **harremanak eta komunikazioa sustatu eta indartzea**.*

2. Orobat, aipatutako entitateetan lan egiten duten pertsonak, 5. artikuluan aipatutako prestakuntzaz gain, berariazko prestakuntza jaso beharko dute desgaitasuna duten haur eta nerabeen gaitasunei eta ahalmenei behar bezala erantzuteko, haien kirol inklusiboa sustatu eta garatzeari begira”.

Haurrak eta nerabeak babestea kirol-erakundeentzako betebeharra izan behar duen jarduera-eremua da. Bizkortzen-en funtsezko erronka dela uste dugu, eta gure eguneroko lanean ikusarazi eta aurre egin behar diogu.

Eguneroko lanean gatazkak eta indarkeria-egoerak sor daitezkeela kontuan hartuta:

- Gure jardueretan parte hartzen duten haur eta nerabe guztien ongizatea bermatzen saiatu nahi dugu.

- Gure ustez, garapen fisiko, emozional eta psikologikorako espazio osasuntsu eta segurua izan behar dute.
- Profesionalen, boluntarioen, familien, haurren eta nerabeen eta abarren tratu onean sinesten dugu, haurren eta nerabeen harremanetarako funtsezko elementu gisa.

Arlo honetan erakunde gisa dugun konpromisoa oso argia da, eta babes-protokolo bat eraikitzean gauzatzen da. Protokolo horren edukiak gure erakundeko haurrak babesteko alderdi garrantzitsu guztiak zehaztuko ditu.

Politika hori kirol-jardueraren inguruko pertsona guztiek ezagutu, zabaldu eta errespetatzearen aldeko apustua egiten dugu.

Haurrak eta nerabeak babesteko gure erakundearen protokoloa printzipio hauetan oinarritzen da:

- Haur eta nerabeen ongizatea.
- Haurren eta nerabeen eskubideak errespetatzea.
- Haur eta nerabeen interes gorena, legezko araudiak betetzea.
- Haurren eta gazteen parte-hartzea.

Hori dela eta, **Bizkortzen-ek KONPROMISOA** hartzen du, batetik, babestea jarduketa-protokolo hau idatzi eta ezartzeko, indarrean den araudia betetzeari begira, eta, bestetik, jarraian azaltzen diren helburu eta printzipioak aintzat hartzeko.

Nolanahi ere, dagokion administrazioak berea egin ez duen eta Bizkortzen-i berariaz jakinarazi ez dion kirol-zentro guztietan aplikatuko da; Administrazioak bere berariazko protokoloa egin duen kasuetan, hori izango da aplikatu beharrekoa.

2. HELBURUAK ETA PRINTZIOAK

HELBURUAK

Protokolo honen helburu nagusia erreferentzia-esparru argia eta eraginkorra ezartzea da, kirol-eremuan haur eta nerabeei eragiten dieten indarkeria-egoerak prebenitzeko, detektatzeko eta lantzeko. Kirol-ingurune segurua, babestua eta indarkeriarik gabea sortu nahi da, kirolari gazteen ongizate fisikoa, emozionala eta psikologikoa sustatzeko. Beraz, bi helburu argi zehazten ditugu:

1. **Ingurune seguru bat sortzea**, modu integralean kudeatzen diren kirol-zentroetan edo Bizkortzen-ek zerbitzuak ematen dituztenean, haur eta nerabeek jarduera fisikoa eta kirola egiteko bidea izan dezaten eta kirolari zein pertsona gisa egoki garatu ahal izan daitezen.
2. **Adingabeen osotasun fisiko, psikiko eta morala babestea**, edozein motatako indarkeriaren aurrean.

PROTOKOLOAREN PRINTZIOAK

Adingabeen interes gorenari buruzko interpretazioaren printzipio eta irizpide orokorrak aplikatuko dira, hala adingabearen babes juridikoari buruzkoa den eta Kode Zibilaren eta Prozedura Zibilaren aldaketa partziala egiten duen urtarilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoaren 2. artikuluan jasotakoak, nola **haurrak eta nerabeak indarkeriatik begiratzeko babes integralari buruzko** ekainaren 4ko 8/2021 Lege Organikoaren 4. artikuluan ezarritakoak. Protokolo honen esparruan abian jarriko diren jarduketek eta hartuko diren neurriek, edonola ere, honako printzipio gidari hauek betetzea izan beharko dute helburu:

1. **HAUR ETA NERABEEI TRATU ONA EMATEA.** Kirol-jarduerak diseinatu, planifikatu, antolatu, garatu eta gauzatzean oinarritzat hartu behar da haurren eskubideak, duintasuna eta bizikidetzaren ona errespetatzea, haurren garapen osoa bermatzeko.
2. **HAUR ETA NERABEEN INTERES GORENA ZAINTEA.** Kirol arloan haur eta nerabeekin egiten diren jarduera guztietan haien interesa lehenetsi behar da, beste interes guztien gainetik.
3. **ANIZTASUNA ERRESPETATZEA.** Aniztasun kulturala, funtzionala, erlijiozkoa, jatorrikoa, egoera sozioekonomikoari lotutakoa. Diskriminaziorik eza sustatzea, hura edozein arrazoik sortua dela ere, kirol jardueraren garapenean genero-ikuspegia eta desgaitasunaren zeharkako ikuspegia txertatuta.
4. **ADINGABEEN SEXUORIENTAZIOA ETA GENEROIDENTITATEA ERRESPETATZEA** eta behar duten babesa eta laguntza ematea arrazoi horiek direla medio diskriminazioaren edo indarkeriaren biktimak direnean.
5. **HAUR ETA NERABEEK ENTZUNAK IZATEKO DUTEN ESKUBIDEA BERMATZEA.** Funtsezko printzipio bat da, eta nagusi izan behar du; bermatu behar da haur eta nerabeek parte hartzeko eskubidea erabil dezaketela haiei eragiten dieten erabakiak hartzean.
6. **PREBENTZIOA NAGUSI IZATEA.** Prebentzioa da indarkeria saihesteko modurik onena. Protokoloaren helburua ez da zigortzea, baizik eta jendea prestatzea eta kirol arloko indarkeria prebenitzeko eta desagerrarazteko kultura bat sortzea.

7. **KONFIDENTZIALITASUNA BERMATZEA.** Konfidentzialtasuna ahalik eta hobekien zaintzeko printzipioa betez egingo dira jarduketako guztiak.

3. APLIKAZIO-EREMUA

LOPIVI protokoloaren aplikazio-eremua (8/2021 Lege Organikoa, ekainaren 4koa, haurrak eta nerabeak indarkeriaren aurrean osorik babesteari buruzkoa) zabala da, eta haurrak eta nerabeak inplikatzeko dituzten gizarteko hainbat eremu hartzen ditu barne. Hauek dira aplikatzen diren eremuetako batzuk:

1. **Familia:** LOPIVI protokoloaren helburua da haurrak eta nerabeak familiaren barruko indarkeriatik babestea, besteak beste, tratu txar fisikoak, sexu-abusuak, zabarkeria eta indarkeria psikologikoa.
2. **Hezkuntza:** ikastetxeetan aplikatzen da, hala nola eskoletan eta ikastetxeetan, ikasleei eragin diezaieketen indarkeria-egoerak prebenitzeko eta jorratzeko, besteak beste, eskola-jazarpena (bullying), parekoen arteko indarkeria fisikoa edo psikologikoa, hezkuntzako langileen abusua.
3. **Osasuna:** LOPIVI protokoloa osasun-arloan aplikatzen da, arreta medikoko inguruneetan haurren eta nerabeen aurkako indarkeria-egoerak prebenitzeko eta lantzeko, hala nola sexu-abusuak, tratu txar fisikoak, zabarkeria edo medikuaren eta pazientearen arteko harremaneko edozein indarkeria-mota.
4. **Kirola:** Kirolaren esparruan, LOPIVI protokoloaren helburua da haur eta nerabeei eragin diezaieketen indarkeria-egoerak prebenitzea eta lantzea, bai lehiaketetan, entrenamenduetan edo kirolarekin lotutako edozein jardueratan.
5. **Justizia:** LOPIVI protokoloa justiziaren eremuan ere aplikatzen da, eta neurriak ezartzen ditu testuinguru judizialean indarkeriaren biktima edo lekuko diren haur eta nerabeak babesteko, justiziarako sarbide egokia bermatuz eta haien eskubideak errespetatuz.
6. **Komunikabideak:** LOPIVI protokoloak komunikabideetan haurren eta nerabeen babesa arautzea du helburu, edukien zabalkunde arduratsua sustatuz eta haurrak eta nerabeak indarkeria-egoeren edo eduki desegokien eraginpean egotea saihestuz.

Garrantzitsua da kontuan hartzea horiek LOPIVI protokoloaren aplikazio-eremuen adibide batzuk baino ez direla. Legeak irismen zabala du, eta haurrak eta nerabeak bizitzako alderdi guztietan babestea du helburu, osotasuna eta ongizatea bermatuz gizartean oro har.

Bizkortzen-en betebeharra eta konpromisoa da bere instalazioetan espazio seguruak, babesten dutenak eta indarkeriarik gabeak sustatzea. Hori dela eta, protokolo hau Bizkortzen-ek kudeatzen dituen **kirol-instalazio guztietan** aplikatuko da, bai zuzenean kudeatzen direnetan, bai zeharka kudeatzen direnetan. Orobat, instalazio horietan adingabeentzat edo pertsona kalteberentzat antolatzen diren jarduera guztietan aplikatuko da.

Ilido horretan, protokolo honek honako hauei eragiten die: Bizkortzen-en jarduerarekin zerikusia duten erakunde eta pertsona guztiei, azpikontrataturako enpresei, instalazioen erabiltzaileei, kirol erakundeei eta udaleko kirol-instalazioetan zerbitzuak ematen dituzten edo horiek erabiltzen dituzten gainerako teknikariei, laguntzaileei edo boluntarioei.

4. ADINGABEEN-BABESERAKO ORDEZKARIA

Bizkortzen-eko Babes Ordezkaria instalazio bakoitzeko ordezkariak izan ditzaketen kontsultetan buru izateaz eta laguntzeaz arduratuko da, bai eta erakundean babes-estrategia kudeatzeaz ere. Era berean, Bizkortzen-ek **Babes Ordezkaritza bat izendatuko du kirol-instalazio edota administrazio-kontratu bakoitzeko**. Izendatzeko, legeak ezarritako irizpideei jarraituko zaie.

Bizkortzen-en Babes Ordezkaria Bizkortzen-en erreferentia izango da beste erakunde edota entitate batzuetako agenteei begira, haurren eta nerabeen babesarekin zerikusia duen guztian. Era berean, gaian adituak diren zerbitzu publiko, agintari eskudun eta gizarte zibileko erakunde guztiekin harremanetan egongo da, eta, beharrezkoa izanez gero, aholkua eta laguntza eskatu ahal izango zaizkio.

Bizkortzen-eko Babeserako Ordezkararen karguari lotutako **eginkizunak** honako hauek dira:

- Bizkortzen-en erakunde osoan babes-estrategia **gidatzea eta kudeatzea**. Haur eta nerabeen osotasun fisikoa, psikikoa eta morala bermatzeko politikak eta jarraibideak garatuko ditu kirol-instalazio guztietan.
- Bizkortzen-ek kudeatzen duen kirol-instalazio bakoitzeko Zentroen Babeserako Ordezkariei **laguntza eta aholkularitza emateaz** arduratuko da. Haien arteko komunikazioa eta koordinazioa erraztuko du, eta ezarritako babes-politikekin eta -prozedurekin bat datozela ziurtatuko du.
- Bizkortzen-en **erreferente nagusi** gisa jardungo du, haurrak eta nerabeak babestearekin zerikusia duten beste erakunde edo entitate batzuetako agenteei dagokienez. Gai horretan adituak diren zerbitzu publikoekin, agintari eskudunekin eta gizarte zibileko erakundeekin harremanak izango ditu.
- Bizkortzen-en ezarritako babes-politiken eta -praktiken etengabeko **jarraipena eta ebaluazioa** egingo du. Araudia betetzen dela bermatzeko eta aldaketetara egokitzeko beharrezkoak diren hobekuntzak eta eguneratzeak proposatuko ditu.
- Haurren eta nerabeen babes integralari buruzko **prestatuntza eta kontzientziazioa** sustatuko ditu Bizkortzen-eko langileen artean. Trebakuntza-programak bultzatuko ditu, langile guztiek babes-jardunbide onenei buruzko informazio egokia dutela ziurtatzeko.

Kirol-instalazioko Haurren Babeserako ordezkaria, aldiz, haur eta nerabeen babesa bermatzeaz arduratuko da, dagokion instalazioan. Bere eginkizun nagusia da ezarritako babes-politikak eta -prozedurak inplementatzea eta betearaztea, haurrak eta nerabeak babestearekin lotutako kontsultetarako eta kezketarako harreman-gune gisa jardutea, eta haientzako ingurune segurua eta egokia ziurtatzeko beharrezkoak diren ekintzak koordinatzea.

Kirol-instalazio bakoitzeko Babes Ordezkararen **funtzioak** honako hauek dira:

- Bizkortzen-ek bere **toki-eremuan ezarritako babes-politikak eta -prozedurak ezartzeko ardura izango du**. Instalazioan babes-araudiak betetzen direla ziurtatuko du.
- Instalazioan haur eta nerabeentzako **harremanetarako kontaktu nagusia** izango da, eta kanal seguru bat eskainiko die beren osotasun fisikoa, psikikoa eta morala babestearekin lotutako kezkak eta kontsultak adierazteko.
- Ezarritako komunikazio-kanalaren bidez iristen diren indarkeria-kasuekin lotutako **eskaerei erantzun** die eta horiek izapidetuko ditu. Egoki eta egoki erantzun du, kasu bakoitzean aplikatu beharreko prozeduraren bidez beharrezko ekintzak gauzatuz, eta informazioaren konfidentzialtasuna eta segurtasuna bermatuz.

- Lankidetza estuan arituko da Bizkortzen-eko Babes Orokorreko Ordezkariekin eta Bizkortzen-ek kudeatzen dituen kirol-instalazioetako Babeserako beste Ordezkariekin, babes-politika eta -prozeduren aplikazioan koherentzia eta sendotasuna ziurtatzeko.
- Instalazioan ezarritako babes-protokoloa behar bezala ezartzen dela zaintzea. Proposatutako ekintzen jarraipena eta kontrola egingo du, bai eta ekintzen betetze-mailaren ebaluazioa ere, eta hobekuntza espezifikoak proposatuko ditu, tokiko ingurunearen beharretara eta berezitasunetara egokitzeko.

Laburbilduz, Bizkortzen-eko Babes Ordezkariek ikuspegi estrategikoagoa eta koordinatzaileagoa du, erakunde mailako datuen babesa gidatuz eta instalazio bakoitzeko Babes Ordezkariei laguntza emanez. Bestalde, kirol-instalazioetako Babes Ordezkariek tokiko ezarpenean jartzen dute arreta, haur eta nerabeentzako zuzeneko harremanetarako gunea baita, eta beren eremuko berariazko eskaerak eta kontsultak kudeatzen dituzte.

Zuzendaritzaren ebazpen bidez, Babes Ordezkariekin bat izendatuko da kudeaketa integrala egiten ari diren edo zerbitzuak eskaintzen ari diren kirol-zentro bakoitzerako.

5. HAUR ETA NERABEEI TRATU ONA EMATEA ETA INDARKERIA. DEFINIZIOAK

5.1 Haur eta nerabeei tratu ona ematearen kontzeptua eta ingurune seguruak sortzea.

LOPIVren 1.3 artikulua honela definitzen du haur eta nerabeei tratu ona: *“haurren eta nerabeen oinarrizko eskubideak errespetatuz printzipio hauek aktiboki sustatzen dituen tratua da tratu ona: elkarrenganako errespetua, gizakiaren duintasuna, bizikidetzaren demokratikoa, gatazken konponbide baketsua, legearen aldetik babes berbera jasotzeko eskubidea, aukera-berdintasuna, eta haurrak eta nerabeak diskriminatzeko debekua”*.

5.2 Indarkeriaren kontzeptua.

Protokolo honen ondorioetarako, eta LOPIVren 1.2 artikulua arabera, indarkeriatzat joko da *“adingabeak beren eskubideez eta ongizateaz gabetzen dituen ekintza, ez-egite edo tratu zabar oro, baldin eta adingabe haien garapen fisiko, psikiko edo sozial ordenatua mehatxatzen edo oztopatzen badu, indarkeria hori gauzatzeko modua eta bitartekoa gorabehera, baita informazioaren eta komunikazioaren teknologien bidez gauzatutakoa ere; bereziki, indarkeria digitala”*.

Nolanahi ere, indarkeriatzat joko da (LOPIVren 1.2 artikulua, 2. puntua):

- *“Tratu txar fisiko, psikologiko eta emozionala.*
- *Zigor fisikoak, umiliagarriak eta laidogarriak.*
- *Arduragabekeria eta tratu zabarra.*
- *Mehatxuak, irainak eta kalumniak.*
- *Esplotazioa, sexu indarkeria barne.*
- *Ustelkeria; haur pornografia; adingabeen prostituzioa.*
- *Eskola jazarpena, sexu jazarpena, ziber-jazarpena.*
- *Pornografia eskatu gabe eskura jartzea.*
- *Sexu estortsioa.*
- *Genero indarkeria.*
- *Mutilazio genitala.*
- *Gizakien salerosketa, edozein helburutarako izanik ere.*
- *Ezkontza behartua eta haur ezkontza.*
- *Datu pribatuak publikoki zabaltzea, bai eta familia eremuan edozein indarkeriazko portaera izatea ere”*.

5.3 Indarkeria mota espezifikoak.

Oinarrizko hiru kategoriatan banatzen dira, parte-hartzaileen arabera.

1. **Nork bere kontra egindakoa.** Suizidioa, suizidio-ahalegina eta nork bere buruaz beste egiteko asmoa, auto lesioak, elikadura-nahasmenduak, nork bere buruari agindutako gainentrenamendua.
2. **Pertsona batek (edo gehiagok) erabiltzen duen indarkeria.**

Zabarkeria. Tratu txar mota bat da, gurasoek edo tutoreek adingabea behar bezala zaintzen ez dutenean eta jaramonik egiten ez diotenean.

- Laguntzarik, gainbegiradarik eta zainketa egokirik eza.
- Ikasketak uztera behartzea.
- Ekipamendu egokirik eza.

Indarkeria psikologikoa/emozionala. kontaktu fisikorik gabe egiten diren eraso mota guztiak, pertsonen kalte emozionalak eta psikologikoak sortzen dizkietenak. Pertsona batek edo gehiagok aldi batera egindakoa izan daiteke eta, funtsean, ahoz egiten da, eta irainak, umiliazioak, mespretxuak, larderiak, mehatxuak izan daitezke, baita keinuak, begiradak eta abarrek ere.

- Umiliazioak, pertsona baten itxura gaitzestea.
- Ez ikusiarena egitea edo taldearen jolasetatik eta jardueretatik nahita baztertzea.
- Gurasoen, tutoreen, kirol-monitoreen eta abarren kirol-espektatiba handiegien ondorioz sortzen den gehiegizko presioa.
- Talde-jazarpena eta/edo ziber-jazarpena (IKTen bidez, sare sozialen bidez...).
- Adingabeak gehiegi babestea, beren autoestimua eta autonomia adinarekin bat gara dezaten eragozteko moduan.

Indarkeria fisikoa. Lesioak, kalte psikologikoak eta/edo garapen nahasmenduak eragiten dituen edo eragin ditzakeen indar fisikoa edo ahalmena nahita erabiltzea.

- Eraso fisikoa: kolpeak, ostikadak, zangotrabak, atximurrak, bultzadak...
- Ariketa fisikoak egitera behartzea, zigor moduan.
- Elikadura osagarriak hartzea behartzea.
- Bortxazko inimizazio-errituak.
- Nahitaez entrenatzera edo lehiaketan parte hartzea behartzea, lesionatuta egonda edo kaltegarria den intentsitate batekin.

Sexu-indarkeria. Norbaiten sexu-askatasunaren aurkako ekintzak.

Kontakturik gabe

- Deseroso sentitzea eragiten duten iruzkin, begirada edo keinu lizunak.
- Adingabeak behar duen intimitatea ez errespetatzea.
- Exhibizionismoa adingabearen aurrean edo online.
- Sexu-educia duten irudiak grabatzea, bidaltzea eta/edo partekatzea.
- Sexu-estortsioa, sexuzko eskakizun batzuk betetzeagatik sari bat eskaintzea edo iradokitzea edo errepresaliek mehatxatzea, eskakizun horiek bete ezean, kontakturik ez dagoenean.
- Sexu-jazarpena edo ziber-jazarpena.

Kontaktuarekin

- Nahita egindako kontaktu fisikoa, baimenik gabe, hala nola musu ematea, ukitzea, marruskatzea, zapladak edo atximurrak.
- Bortxaketa.
- Prostituzioa.

3. **Testuinguruko indarkeria:** Jarduera egiten den testuinguruaren eraginez sortzen den indarkeria. Adibidez, aurrekontua generoen artean berdinean ez banatzea eta abar; haurrak babesteko araudirik ez izatea; sentsibilizazio- eta prestakuntza-kanpainarik ez egitea; instalazio

desegokiak; hasiberri-sariaren kultura; kontratu estalien bidez adingabeak profesional bihurtzea;

5.4 Jokabide desegokiak.

Azkenik, komenigarria da aipatzea gomendagarria dela pertsona horiek guztiak prestatzea, kirol-jardueretan parte hartzen duten adingabeekin elkar eragiteko eta harremanak izateko moduan jardunbide egokiak har ditzaten, jokabide desegokiak eta desegokiak saihesteko; izan ere, jokabide horiek, indarkeria-kasuak ez izan arren, gaizki uler daitezke, eta, jakina, haiengan ondoeza eta deserosotasuna eragin dezakete.

Saihestu beharreko jokabideak dira, adibidez: kontaktu fisikoa behar ez izatea, izaera sexualeko konnotazioekin txantxak egitea, hizkera zakarra erabiltzea, ibilgailuan adingabeekin bakarrik joatea, aldagela edo bulego batean bakarrik geratzea, sareen edo telefonoaren bidez adingabe bakar batekin komunikazioak ezartzea...

6. INDARKERIAREN PREBENTZIO-NEURRIAK

Protokolo honen helburu nagusia prebentzioan eragitea da, indarkeria-egoerak saihesteko. Bizkortzen-en Babes Ordezkarriak, Bizkortzen-eko **Berdintasun Departamentuarekin** lankidetzan eta koordinatuta – hark gidatzen du indarkeria matxisten prebentzio-zatia –, beharrezkotzat jotzen dituen prebentzio-neurriak zehaztuko ditu, eta horien jarraipena egingo du; edonola ere, honako hauek izango dira gutxienez:

- **Haur eta nerabeak babesteko protokoloa**

Modu integralean kudeatutako edo Bizkortzen-ek zerbitzuak ematen dituen udal-kirol instalazio guztiek, baldin eta jarduera antolatutako edo sustatutako jarduerak garatzen badituzte, haurrak eta nerabeak babesteko protokolo bat onartua eta ezarria izan beharko dute, eta Zentroko Babes Delegatu bat izendatu. Dagokion administrazioak aplikazio-protokoloa egin ez badu, Bizkortzen-ek egindakoa aplikatuko da.

- **Sexu-delituen egiaztagiri negatiboa izateko betebeharra**

Bizkortzen-ek kudeatzen dituen instalazio eta zerbitzuetan antolatzen eta sustatzen diren kirol-jardueretan – adingabeekin ohiko kontaktua eskatzen dutenetan– sartu eta parte hartzeko baldintza gisa, sexu-delituen ziurtagiria aurkeztu beharko da, eta haren bidez egiaztatu interesduna ez dagoela epai irmoz zigortua Zigor Kodeari buruzko azaroaren 23ko 10/1995 Lege Organikoaren VIII. tituluan tipifikatuta dauden sexu askatasunaren eta sexu-ukigabetasunaren aurkako delituetako baten ondorioz edo Zigor Kodearen VII.bis tituluan tipifikatuta dauden gizakien salerosketarekin lotutako delituetako baten ondorioz. Hortaz, horrelako lanbide, ogibide edo jardueretan ari direnek baldintza hori betetzen dutela egiaztatu beharko dute, sexu-delitugileen Erregistro Zentralaren ziurtagiri negatiboa aurkeztuz. Horri dagokionez, honako gogoeta hauek egitea komeni da:

- **Jokabide-kodea ezartzea**

Adingabeen jarduera fisikoarekin eta kirol jarduerarekin zerikusia dutenentzako jokabide-kodeak taxutuko dira. Haur eta nerabeentzako, guraso edo tutoreentzako eta monitore eta kirol-monitoreentzako jokabide kodeak zehaztuko dira gutxienez. Kode horiek behar bezala zabaldu beharko dira inplikaturako guztiak jakinaren gainean egon daitezen; gainera, monitoreek eta kirol-monitoreek sinatu egin beharko dituzte kode horiek. **(I. ERANSKINA).**

- **Indarkeria instalazioko gune jakin batzuetan prebenitzeko gomendioak**

Eremu edo zonaren batean indarkeria egoerak gerta badaitezke, jardunbide egokien gomendioak ezarriko dira.

- Harmailak eta ikusleak: indarkeria errotik kentzeko gomendioak **(II.ERANSKINA).** Gomendio horiek kirol instalazioetako harmailetan bertan jarriko dira, ikusleak jakinaren gainean egon daitezen.
- Aldagelak eta duxak. Inplikaturako pertsona guztiei helaraziko zaizkie **(III.ERANSKINA).**
- Instalazioko areto eta bulegoak: fisioterapia-gelak eta esparru osagarriak, hala nola biltegiak, bulegoak...

Trofeo-banaketetan eta halako jardueretan indarkeria prebenitzeko gomendioak, komunikazio-politika eta sare-sozialen erabilera.

- Trofeo-banaketak. Ekitaldia errespetuz egingo da, kirolarientzat segurua den moduan, ezberdinkeriak eta deserosotasuna sortzen dituzten egoerak saihestuz.
- Komunikazio-politika diseinatzeko eta irudiak eta sare sozialak erabiltzeko gomendioak. Arreta berezia jarriko zaio haur eta nerabeen **irudia babesteari**. Adingabeen irudiak erabiltzeko baimenak jaso beharko dira, BOBLaren xedapenak betetzeko.

- **Prestakuntza eta komunikazioa**

Indarkeria prebenitzeko, funtsezkoa da protokolo hau ezagutzea; hori dela eta, protokoloaren berri eman beharra azpimarratu beharko da, informazioa erakundeko pertsona guztiei helarazteko. Era berean, haur eta nerabeen oinarritzko eskubideei buruzko **prestakuntza espezializatua**, hasierakoa eta jarraitua bermatzeko betebeharra ezartzen die legeak administrazio publikoei; adingabeekin harremanetan egon ohi diren profesional guztiek jaso behar dute prestakuntza.

Beraz, beharrezkoa izango da haurrekin eta nerabeekin lan egiten duten pertsona guztiek haurrak kirolean zaintzeko eta babesteko sentsibilizazio-ikastaroa egin izanaren ziurtagiria aurkeztea.

- **Protokoloari buruzko informazioa, horren berri zabaltzea eta salaketak jartzeko bidea**

Protokoloa erakunde barnean ezagutaraztea ez da nahikoa. Komunikabideen, webgunearen eta sare sozialen bidez hedatu beharko da, etengabe eta behin eta berriro; besteak beste, erakundeak adingabeen Babeserako izendatu duen Ordezkarari buruzko informazioa, salaketak jartzeko bideak eta harekin harremanetan jartzeko modua zabaldu beharko dira. Era berean, sare sozialen kudeatzaileek mezu proaktiboak zabalduko dituzte, prebentzioaren garrantzia gogorarazteko eta indarkeria egoeretan nola jokatu gogoratzeko.

- **Protokolo honetan ezarritako betebeharrak kontratu, lagapen eta erreserbetan ezartzea**

Kontratu, lagapen eta abarretan, arreta jarri beharko da protokolo honen ondoriozko betebeharrak ezartzeko orduan.

- **Indarkeria kasuak goiz antzemateko Check List-ak**

Indarkeria intzidentzien prebentzioa eta antzemate goiztiarrean eraginkortasuna optimizatzeko, aldizkako berrikuspen prozesu zorrotz bat ezarriko da, **IV. ERANSKINEAN** zehaztutako kontrol zerrendak baliatuko direlarik. Prozedura hau hurrengo taularen arabera gauzatuko da. Taula honetan, neurketaren arduradunak, jarraitu beharreko arauak eta ebaluazio horiek egiteko neurketa maiztasuna zehazten dira:

Check list-a egitearen arduraduna	Elkarrizketatutako pertsonak	Elkarrizketatu beharreko persona kopurua	Maiztasuna
Zentroko babes ordezkarria (beharrezkoa)	• Sorosleak • Monitoreak • Osasun laguntzako langileak (hala badagokio) • Entrenatzaileak	Langile guztiak	Urtekoa. Ahal den neurrian, eta ahalik eta era homogeen eta ekitatiboan, check list-ak denboraldiak aurrera egin ahala burutuko dira.
Zentroko Monitoreak (aukerakoa: administrazio kontratatzailearekin horrela adostu den kasuetan soilik)	• Adingabeak • Arbitroak • Senideak / Legezko tutoreak • Osasun laguntzako langileak (hala badagokio)	Administrazio kontratatzailearekin adostutakoaren arabera	
Bizkortzeneko babes ordezkarria (beharrezkoa)	• Bizkortzeneko arduradunak	Langile guztiak	

Taulan ezartzen den bezala, zentroetako ordezkarien ardura izango da, nahitaez, kirol-zentro bakoitzean NNAekin harremana duten langile guztiei kontrol-zerrendak (check list-ak) egitea. Era berean, monitoreek dagozkien check list-ak egingo dituzte, baldin eta betebeharrak hori administrazio kontratatzailearekin adostu bada. Azkenik, Bizkortzen-eko babes-ordezkariak ere, nahitaez, zentro bakoitzeko babes-ordezkariak dagozkien check list egingo dizkie.

Neurketak **urtean behin** egingo dira. Hala ere, ahal den neurrian, lana denboraldiko azken asteetarako ez uzteko asmoz, eta ahalik eta era homogeen eta ekitatiboan, check list-ak denboraldiak aurrera egin ahala burutuko dira.

Nabarmentzekoa da, halaber, babes-ordezkariak, bai zentro bakoitzekoek, eta baita Bizkortzen-ekoek ere, check list horiek Bizkortzen-en propio duen programa informatikoaren bidez egingo dituztela. Horretarako, **LOPIVI** ataleko **"Jarraipena"** azpiatala erabiliko dute. Check list berri bat egin behar den bakoitzean, **"Check berria"** botoian klikatuko dute, eta dagozkion datu eta lauki guztiak beteiko dituzte. Gorde ondoren, check list-a automatikoki erregistratuta geldituko da.

Check list-a monitore batek egin behar duen kasuan, eta galdetegia aurrez aurre egin ahal izateko eta erantzunak formatu fisikoan erregistratu ahal izateko, check list orriak inprimatuta eta eskura izan ditzala bermatuko da. Ondoren, zentro bakoitzeko ordezkariak, edo, bestela, Bizkortzeneko babes ordezkariak, erantzunak Bizkortzenen programa informatikoan digitalizatzeari arduratuko dira.

7. INDARKERIA HAUTEMATEA

7.1. Indarkeriaren jatorria

Haur eta nerabeen artean indarkeria detektatzeko abiapuntua indarkeria horren jatorriarekin zerikusia duten bi alderdi hauetaz jabetzea da:

Indarkeriaren jatorriaren arabera, nork bere buruari egiten diona, testuinguruari lotutakoa edo pertsona batek edo gehiagok eragindakoa:

- Lagunek; beste haur eta nerabe batzuek, taldekideek eta taldekideak ez direnek;
- Monitoreek, sorosleek, entrenatzaile eta talde teknikoko kideek eta arduradunek.
- Ikusleek, zaleek eta sare sozialetako jarraitzaileek;
- Gurasoek, familiakoek eta adiskideek.

Sor daitekeen une eta tokiaren arabera. Kontuan izan behar da indarkeria-egoerak ez direla gertatzen bakarrik entrenamenduak, partidak edo jarduera gidatuko saioak irauten duen denboran, baizik eta, askotan, kirol jardueraren aurretik edo ostean gertatzen direla, jokalekutik edo pistatik kanpo, baita espazio birtualean ere.

7.2. Indarkeria hautemateko mekanismoak: adierazle espezifikoak eta ez-espezifikoak

Indarkeria hautematen laguntzeko, adierazle espezifiko eta ez-espezifiko hauek balia daitezke, haur eta nerabeen aurkako indarkeria-egoeren berri izateko bidea eman dezakete eta:

- **Adierazle espezifikoak**

Zuzeneko adierazle fisikoak/psikikoak. Indarkeria egoera adingabearengan ebidentzia fisiko eta/edo psikikoak ikusita ematen da ezagutzera. Ebidentzia horiek begiratu batean ikus daitezke eta arazorik gabe ezagutzen dira, berariazko miaketarik egiteko beharrik gabe (kolpeen seinaleak, ubeldurak, eritemak eta abar); seinale horiek ez dira justifikatzen jarduera fisiko edo kirol-jarduerarekin, eta, beraz, indarkeria-egoera baten adierazgarri izan daitezke.

- Indarkeria egoera bat zuzenean ikustea.
- Egiteak ezagutzera ematea: haur edo nerabe baten aurkako indarkeriatzat jotzeko moduko egitate bat ezagutzera ematen denean. Egoera ezagutzera emateko modua bi motatakoa izan daiteke:
- Zuzena: indarkeriaren biktima den haur edo nerabeak kontatzen duenean.
- Zeharkakoa: beste pertsona batek kontatzen duenean edo bestelako adierazle argiak ikusten direnean (kolpeen markak...).

- **Adierazle ez-espezifikoak**

Kategoria honetan biltzen dira, haur eta nerabeen aurkako indarkeria-egoera bat dagoela zuzenean eta norberak esan gabe ere, horrelakoen adierazgarri izan daitezkeen seinale guztiak. Hona hemen adierazle ez-espezifikoen adibide batzuk:

- Arrazoirik gabe negar egitea.
- Kirol-jardueretan parte hartzeari erabakitasunez uko egitea.
- Kirol-instalazioetako gunek jakin batzuetara joateari uko egitea.
- Toki batean bakarrik edo pertsona jakin batekin (batzuekin) geratzeari normala baino beldur handiagoa izatea.
- Haur edo nerabeak kirol-jardueran duen jarrera eta jokabidea bat-batean eta arrazoirik gabe aldatzea.

- Kirol-errendimenduak arrazoirik gabe behera egitea.
- Atzeraka egitea jokaeran, hala nola esfinterren kontrola galtzea eta jokabide atzeragarriak izatea.
- Sintoma psikosomatikoak izatea (gorputzaren bidez aditzera ematen den sufrimendua): lo egiteko arazoak; amesgaiztoak; jateko gogoa galtzea eta elikadura-arazoak; buruko edo sabeleko min jarraituak, errepikakorrak, kausa patologiarik gabeak; nekea; kontrolik gabe negar egitea; tristezia; depresio sintomak; antsietatea.
- Jokabide biolentoak edo neurriz kanpoko agresibitatea izatea.
- Nork bere burua lesionatzea edo istripuak sarri izatea.
- Alkohola edatea edo drogak hartzea.

Indarkeriaren adierazle espezifikoetako bat edo seinale ez-espezifiko batzuk hautemanenez gero, behatu eta informazioa osatu beharko da, eta, hortik ondorioztatzen bada haur edo nerabearen aurkako indarkeria-egoera bat izan daitekeela, indarkeriaren aurkako **JARDUKETA PROTOKOLOA AKTIBATZEA** erabakiko da eta jarduketa-neurriak aplikatuko dira.

8. JARDUKETA-PROTOKOLOA

Funtsezko hasierako jarduera. Adingabe baten aurkako indarkeria-egoeretan, beti eta kasu guztietan, lagundu egingo zaio eraso jasan duen haur edo nerabeari, eta behar duen babesa eta arreta eman. Kasua lehenbailehen jakinaraziko da.

JAKINARAZTEKO BEHARRA

- Haur edo nerabe baten aurkako indarkeria egoera bat detektatzen edo jasaten duen edo halakoen zantzuak dituen orok horren berri eman beharko du.
- Beren kargua, lanbidea edo jarduera dela eta haur eta nerabeei laguntzeko eta irakasteko edo haiek zaintzeko edo babesteko ardura duten pertsonak, hala nola kiroldegiko arduradunek eta monitoreek, egoeraren berri emateko betebeharra izango dute.
 1. Egitateak delitu izan badaitezke, segurtasun-indar eta -kidegoei jakinaraziko dio.
 2. Beste edozein egoeratan, Zentroko Babeserako Ordezkariari jakinaraziko dio, eta agintariekin lankidetzan aritu eta erabateko konfidentziasunez jokatu beharko du.

JARDUNBIDEA

1. Bizkortzen-eko adingabeen Babeserako Ordezkariak jakinaren gainean jarriko du Bizkortzen-en zuzendaritza, eta hark, eskura dauden zantzuen eta ebidentzien arabera:
 - Ahal dituen kautelazko neurriak hartuko ditu, haur edo nerabea babesteko.
 - Egoeraren arabera, jakitun jarriko ditu honako hauek:
 - Adingabea haur-eskolan edo lehen mailako irakaskuntzan eskolatuta badago: ikastetxeko unitate profesionala eta Gizarte Zerbitzuak.
 - Bestela, Gizarte Zerbitzuak, kirol-kluba edo kirol-erakundea edo legezko tutoreak, kasuaren arabera.
2. Haiekin koordinatuta adostutako neurriak hartuko ditu:
 - Egoera Bizkortzenen Kudeaketa Programa Informatikoko **LOPIVI** atalean eta **“Intzidentziak”** azpiatalean erregistratuko du (erregistroan sartzeko data, gertaeraren data, jardueraren esparrua; erregistroa egiten duenaren datuak; laguntza eskatzen duenari buruzko informazioa eta harremanetarako datuak; erasotzailearen datuak, eraso jasan duenaren datuak, eta, adingabea bada, familiakoen datuak; egitateen azalpena; eta hartutako neurriak).

Nori eta nola eskatu laguntza

Salaketa horiek instalazio bakoitzeko Babeserako Ordezkariaren aurrean egin ahal izango dira, bai zuzenean, bai Bizkortzen-ek herritar guztien eskura jarriko duen salaketa-kanalaren bidez. Kanal horren bidez jasotako salaketak dagokion instalazioko Babeserako Ordezkariak kudeatuko ditu Bizkortzenen Kudeaketa Programa Informatikoko **LOPIVI** atalean.

9. ONESTEA, JARRAIPENA EGITEA ETA BERRIKUSTEA

Protokolo hau onetsi ondoren, egokitzen jotzen diren bitartekoen bidez zabalduko da, eta jarraipena egingo zaio. Gutxienez, honako ekintza hauek gauzatu direla egiaztatu beharko da:

1. Protokoloa onestea.
2. Babeserako ordezkariak izendatzea.
3. Bizkortzen-eko pertsonen protokoloa komunikatzea.
4. Protokoloa zabaltzea.
5. Eskaren, intzidentzien eta egindako jarduketaren urteko jarraipena egitea.

Protokoloa kasu hauetan berrikusi eta eguneratuko da:

- LOPIVI edo aplikatzekoa zaion legeria aldatu delako.
- Kirol-jardueretan indarkeriazko gertakari larri edo oso larri bat detektatu delako eta, horren ondorioz, protokoloa berrikustea edo neurri berriak hartzea komeni delako, etorkizunean halako portaerarik ez izateko.

Beraz, Haurrak eta Nerabeak Kiroleko Indarkeriatik Babesteko Protokoloaren ebaluazioa eta jarraipena egitea funtsezkoa da haren eraginkortasuna bermatzeko eta beharrezko egokitzapenak egiteko. Horretarako, jarraibide hauek jarraituko ditugu:

- Betetze-mailaren adierazleak ezartzea
- Datuak eta ebidentziak biltzea
- Aldizkako ebaluazioak egitea
- Emaizten analisia eta beharrezko doikuntzak
- Komunikazioa eta hedapena
- Gaikuntza eta etengabeko prestakuntza

Protokoloaren ebaluazioa eta jarraipena prozesu jarraitua eta egokitzailea izango da. Funtsezkoa da parte hartzen duten pertsonen atzeraelikadura jasotzeko eta haien iradokizun eta erreklamazioei harrera egiteko prest egotea.

10. ERANSKINAK

I.ERANSKINA

ADINGABEENTZAKO JOKABIDE-KODEA

PRINTZIPIOAK

Jarduera fisikoaz eta kirola egiteaz gozatzea, arauak errespetatzea eta garbi jokatzeko.

JUSTIFIKAZIOA

Funtsezkoa da haur eta nerabeek beren eskubideak ezagutzea, nola jokatu behar duten eta, kezkaren bat izanez gero, norengana jo behar duten jakitea, eta behar izanez gero, eskubide horiek erabiltzera animatzea. Horretarako, informazioa eman beharko zaie.

Nik, kirol-jardueretan parte hartzen dudanez, **eskubide hauek ditut:**

- Ingurune atsegina batean dibertitzeko eta kirol-trebetasunak garatzeko.
- Beldurra badut edo zerbaitekin kezkatuta banago, norengana jo behar dudanez edo norekin hitz egin behar dudanez jakiteko, haiek niri laguntzeko.
- Gaizki sentiarazten nauten helduen edo beste haur batzuen portaera txarretik babestuta egoteko.
- Istripurik edo lesiorik izanez gero, artatua izateko.

Kirol-jarduera egitean, **hau egin behar dut:**

- Jarduera fisikoaz eta kirol-jardueraz gozatu, kirol-garaipenarekin edo emaitzekin obsesionatu gabe, egoera fisikoa hobetzea baita garrantzitsua.
- Begiraleak, kirol-monitoreak, teknikariak, lankideak eta aurkari-taldea errespetatu.
- Arauak bete, puntuala izan eta ekipamendua zaindu.
- Kirol-instalazioak eta haien materiala errespetatu eta ongi zaindu.
- Taldekide batek huts egin badu, hura animatu, guztioi gerta dakiguke eta hori.
- Norbaiti jazartzen ari zaizkiola ikusten badut, egoera hori salatu.
- *Fair play* edo joko garbiaren printzipioak bete.
- Modu atseginean agurtu, bai irabaztean, bai galtzean.
- Epaileen eta kirol-monitoreen erabakiak onartu.
- Aurkariaren barkamena onartu.

Saihestu beharreko jokabideak:

- Modu oldarkorrean jokatzeko eta/edo nahita lesionatzeko.
- Epaileei huts eginarazteko ekar dezaketen ekintzak egiteko, aurkariaren aldean abantaila lortzeko.
- Epaileen, kirol-monitoreen edo talde teknikoaren erabakien aurrean protesta egiteko.
- Aurkariaren probokazioei modu erasokorrean erantzuteko.
- Norbait nahita iraintzeko, baztertzeko, bakartzeko edo harekin borrokatzeko.

- Indarkeria sustatzea edo borrokan edo irainka ari den norbait txaloka adoretzea.
- Sareak erabiltzea norbait mindu edo haserretu dezaketen iruzkin edo argazkiak argitaratzeko.

GURASO/TUTOREENTZAKO ETA ZAINZTAILEENTZAKO JOKABIDE-KODEA

PRINTZIPIOAK

Haur eta nerabeak jarduera fisikoa eta kirola egitera motibatzea eta lagun egitea. Kirol- ekitaldiez gozatzea, nahiz eta aurkariak hobeto jokatu eta partida irabazi.

JUSTIFIKAZIOA

Haur eta nerabeen senitartekoen, gurasoen, tutoreen edo zaintzaileen funtsezko egitekoa dute haien garapenean eta hezkuntzan. Helduek konturatu behar dute beren jokabidea funtsezkoa dela, ematen duten mezua edo esaten dutena baino askoz ere garrantzitsuagoa. Horregatik, eskolako kirol-lehiaketetara zale gisa joaten badira, kirol- balioak sustatu behar dituzte, eta beren jokabidearen bidez indarkeriara bultzatzea saihestu.

Guraso/tutore eta zaintzaileek **eskubide hauek dituzte:**

- Haur eta nerabeak jarduera fisikoa eta kirol-jarduera ingurune seguru batean eta indarkeria mota guztietatik babestuta egitekoa.
- Seme-alabei buruzko edozein arazo edo kezkaren berri izatekoa.
- Haur eta nerabeari buruzko kezkak jakinaraztekoa eta horiek behar bezala tratatzekoa.

Guraso/tutore eta zaintzaileek **betebehar hauek dituzte:**

- Haur eta nerabeek dibertitzeko parte har dezaten sustatzea.
- Errealistak izatea eta haur eta nerabeengan gehiegizko presiorik ez egitea edo itxaropen gehiegi ez sortzea.
- Ahalegina eta parte-hartzea zaintzea, jardunean eta emaitzetan zentratu ordez.
- Haur eta nerabeak arauak errespetatzera animatzea.
- Haur eta nerabe edo taldekide bat indarkeria-egoera bat pairatzen ari dela susmatuz gero, horren berri ematea.
- Sare sozialak/whatsapp taldeak arduraz erabiltzea, haur edo nerabe bat gaizki sentiaraz dezaketen irudiak edo iruzkinak ez erabiltzea.
- Lantalde teknikoaren, kirol-monitorearen edo epailearen erabakiak defendatzea, ez kexatzea edo ez iraintzea.
- Kirol-instalazioak behar bezala erabiltzea.

Saihestu beharreko jokabideak:

- Harmailetan agresibitatea sortzea.
- Aurkariari adeitasunik edo errespeturik ez izatea edo haren probokazioei modu oldarkorrean erantzutea.
- Talde teknikoaren, kirol-monitorearen edota epailearen erabakien aurrean protesta egitea, haiei irain egitea edo erasotzea.
- Huts egiten duten jokalaria, kirolari edo ikasleak iraintzea.

- Joko oldarkorra edo kiroltasunaren muga dagoen jokoak sustatzea.
- Indarkeria sustatzea. Jarrera edo diskurtso bortitz, oldarkor edo beldurrezkoak saihestea.
- Haserrea, mendekua edo jolas zikina sustatzea.

KIROL-MONITOREEN JOKABIDE-KODEA

PRINTZIPIOAK

Jarduera fisikoak heziketa- eta prestakuntza-zentzu argia izan behar du, eta pertsonak eta gizartea hobetzera bideratuta egon behar du.

JUSTIFIKAZIOA

Begirale gisa, **hau egin behar dut:**

- Jarduera fisikoa eta kirol-jardueraz gozatzea eta gozaraztea.
- Eredugarri izatea eta haur eta nerabeentzat eredu izatea; horren barruan sartzen da alkoholik ez edatea, drogarik ez hartzea edo komentario arrazistarik, LGTBfoborik edo diskriminatzailek ez egitea, bereziki haurren aurrean.
- Jarduerak antolatzeke behar besteko denborarekin iristea.
- Entrenamendua edo partidua ondo doala egiaztatzea.
- Haur eta nerabeak ekitatez tratatzea, haien generoa, kultura, gaitasuna, jatorri etnikoa, sexu-orientazioa, erlijioa edo sinesmen politikoak edozein direla ere.
- Giro seguru eta ireki bat sortzea, haur eta nerabeek nahi dutena adieraz dezaketela senti dezaten.
- Jokabide onak eta joko garbiaren printzipioak sustatzea.
- Modu eraikitzailean komunikatzea, eta haurrak inola ere ez umiliatzea.
- Haur eta nerabe guztiek jardueran parte hartzeke aukera nahikoak dituztela bermatzea.
- Jarduerak errespetatzea eta ez uztea arauak ez betetzen.
- Haur eta nerabeen artean gerta daitezkeen beldur-, mehatxu-, irain-... egoera guztiak tratatzea eta konpontzea.
- Hitz itsusiak edo oso egokiak ez diren bestelako lengoia, zeinu edo portaerak ekiditea.
- Interesdun guztien berariazko onespina izan ezean, informazio konfidentziala zabaltzen ez dela bermatzea.
- Jarrera desegokiak, nahasiak edo gaizki interpreta daitezkeenak ekiditea.

Saihestu beharreko jokabideak:

- Kirol-jarduera lehiakortasun hutsera bideratzea.
- Garaipena kirolaren balio pedagogikoen aurretik jartzea.
- Parte-hartzaileen adinerako eta egoera fisikorako egokiak ez diren mugak exijitzea.
- Epaileari protesta egitea.
- Kirolarien ahalegina gutxiestea.
- Huts egiten duten haur eta nerabeak barregarri uztea.
- Aurkariaren probokazioei modu erasokorrean erantzutea.
- Edozein indarkeria mota sustatzea.

ZERBITZUEN ARAUDIAN AURREIKUSITAKO DEBEKUAK, HARMAILETAKO INDARKERIAREKIN ZERIKUSIA DUTEN JOKABIDEAK DESAGERRARAZTEKO

11.Artikulua. Ikusleen eskubideak, betebeharrak eta debekuak.

Debekatuta dago:

- a. Edozein motatako armak edo ondorio berak sor ditzaketen objektuak sartzea, eramatea edo erabiltzea, bai eta bengalak, petardoak, lehergailuak edo, oro har, produktu sukoiak, ke-eragileak edo korrosiboak ere.
- b. Indarkeria sustatzen duten mezuak dituzten pankartak, banderak, ikurrak edo beste seinale batzuk sartzea, erakustea edo egitea, edo horien bidez pertsona bat edo talde bat mehatxatzea, iraintzea edo umiliatzea arraza- edo etnia-jatorriagatik, erlijioagatik edo sinesmenengatik, desgaitasunagatik, adinagatik, sexuagatik edo sexu-joeragatik.
- c. Gai hau arautzen duten indarreko arau- xedapenetan indarkeriazkoak, arrazistak, sexistak, xenofoboak edo intoleranteak diren jokabideak izatea.
- d. Kirol-esparrura edari alkohol-dunen, droga toxikoen, estupefazianteen edo substantzia psikotropikoen eraginpean sartzea edo horiek kirol-esparruan kontsumitzea.
- e. Ordena publikoa haustea edo asaldatzea.
- f. Edozein motatako objektuak jaurtitzea.
- g. Jokalekuetan baimenik gabe sartzea.
- h. Kirol-esparruan botilaratutako edariak sartzea, bai eta 500 gramotik gorako edo 500 mililitroko bolumena duten eta jaurtitzeko elementu gisa erabil daitezkeen produktuak sartzea ere.

Aurreko apartatuetan deskribatutako betebeharrak ez betetzeak berekin ekarriko du Bizkortzen-ek edo, hala badagokio, segurtasun-indarrak pertsona hori kirol-esparrutik berehala kanporatzea, hargatik eragotzi gabe gerora ezar daitezkeen zehapenak ezartzea.

ALDAGELEN ERABILERA

Aldagelak espazio arriskutsuak dira, eta, hori saihesteko, erabilera-arau hauek ezartzen dira:

- Aldagelak erabiltzea kirol-jarduera jakin bati lotuta egongo da, eta, beraz, kirol- jardueraren laguntzaile gisa soilik erabili ahal izango dira.
- Debekatuta dago aldageletan irudiak edota soinua grabatzea.
- 8 urtetik gorako pertsona guztiek beren generoari dagokion aldagela erabili beharko dute. Trans pertsonak beren burua identifikatzeko erabiltzen duten generoarentzako aldagelak erabili ahal izango dituzte; hala ere, banakako aldagelak ere erabili ahal izango dituzte, baldin eta horrelakorik badago, edo baita aldagela egokituak ere.
- Zortzi urtetik beherakoak eta tutoretzapean daudenak edo desgaitasuna edo mendekotasuna dela-eta pertsona baten laguntza behar dutenak laguntzaile batekin sartu ahal izango dira aldageletara.
- Haur eta nerabeen kasuan, laguntzailearen generoari dagokion aldagela erabili beharko dute.
- Dibertsitate funtzionala edo mendekotasuna duten pertsonak aldagela egokituak erabili beharko dituzte.
- Haur eta nerabeen taldeek aldagelak erabiltzen badituzte, helduek ezin izango dute haien aldagela bera erabili. Hala ere, taldearen arduradunak aldagelak ikuskatu beharko ditu, haur edota nerabeak sartu aurretik eta adingabeak irten ondoren, txukun geratu dela egiaztatzeko. Aurretik edo ondoren akatsen bat aurkituz gero, instalazioko langileei jakinarazi beharko zaie.
- Aldageletan indarkeria-ekintzarik gertatzen dela susmatzen bada, aldi baterako justifikatuta egon daiteke helduen presentzia. Kasu horretan, ikuskapena gutxienez bi helduk egin beharko dute, aldagela erabiltzen ari diren kirolarien genero berekoak biak.

IV.ERANSKINA

Babeserako Ordezkariek kirol-sistemako agente bakoitzarekin dinamizatu beharreko prebentzioko, detekzio goiztiarreko eta esku hartzeko zereginak:

IKASLE ADINGABEEKIN

Jakina, haur eta nerabeek ez dute prebentzio-ekintzen, detekzio goiztiarren edo esku-hartzeen gaineko "azken" erantzukizuna, baina bai ekintza horietan parte hartu behar dutela, elkarrekiko duten erantzukizunari buruzko kontzientzia hartuz. Ildo horretan, prebentzioarekin, detekzio goiztiarrekin eta esku-hartzearekin lotutako alderdiak adingabeekin lortu beharreko helburutzat hartu behar dira.

Berdinen arteko indarkeriari dagokionez kontuan hartu beharreko erreferentea KIVA metodoa izan daiteke. Metodo horrek, besteak beste, ikasle laguntzailearen figuraren garrantzia nabarmentzen du, eta, gure esparrura eramanda, haur edo nerabe bat izan daiteke, BOren laguntzailea eta haur eta nerabeentzako erreferente hurbilena.

ADINGABEEKIN

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	• Auto-zaintzaren eta kideen zaintzaren sustapena lantzea.	• Ongi pasatzen duzu? • Ba al dago pozik ez dagoela uste duzun kiderik (jarduera gidatutan/taldean/kirol-testuinguru ezberdinetan)?	• Begiralearekin, entrenatzailearekin eta/edo HBA arduradunarekin eta beste edozein pertsona heldurekin hitz egiteko zalantzarik ez izatea, eta, horretarako, konfiantzazko espazioak ematea eta sortzea. • Haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jartzea.
Pertsonen arteko indarkeria	• Besteekiko errespetua lantzea. • Autobabesa lantzea (kideek ondo tratatu behar zaituzte, eta begiraleak edo entrenatzaileak ere bai).	• Kideak errespetuz zaintzen dituzu? • Kideek errespetuz zaintzen zaituzte? Irain egin edota gaizki sentiarazten zaituzte? • Entrenatzaile edota kirol-monitoreak errespetuz tratatzen zaitu? Irain egin edota gaizki sentiarazten dizu?	• Begiraleari, entrenatzaileari eta/edo HBARI, bai eta beste edozein pertsona helduri ere, edozein gorabeheraren berri emateko zalantzarik ez izatea. • Haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jartzea.
Testuinguruaren araberako indarkeria (normatiboa - estrukturala)	• Adingabeek erakundearen erabakietan parte har dezaten sustatzea. • Bidezko tratua sustatzea.	• Zure iritzia kontuan hartzen al dute zure jarduera-taldearen/taldearen/klubaren erabakietan? • Diskriminatuta sentitzen al zara zure jarduera-talde, kirol-talde edota klubean, zure genero, identitate afektibo-sexual edo etniatik...?	• Begirale entrenatzaileari eta/edo HBARI diskriminazio-egoeraren baten berri emateko zalantzarik ez izatea eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jartzea.

KONTROL-FITXA / ADINGABEAK

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

		✓	✗
NEI	1 Ongi pasatzen duzu?	☐	☐
NEI	2 Ba al dago pozik ez dagoela uste duzun kiderik (jarduera gidatutan/taldean/kirol-testuinguru ezberdinetan)?	☐	☐
PAI	3 Kideak errespetuz zaintzen dituzu?	☐	☐
PAI	4 Kideak errespetuz zaintzen zaituzte? Irain egin edota gaizki sentiarazten zaituzte?	☐	☐
PAI	5 Entrenatzaile edota kirol-monitoreak errespetuz tratatzen zaitu? Irain egin edota gaizki sentiarazten dizu?	☐	☐
TI	6 Zure iritzia kontuan hartzen al dute zure jarduera-taldearen/taldearen/klubaren erabakietan?	☐	☐
TI	7 Diskriminatuta sentitzen al zara zure jarduera-talde, kirol-talde edota klubean, zure genero, identitate afektibo-sexual edo etniagatik...?	☐	☐

OHARRAK

Guardar

Cerrar

SENIDE EDOTA LEGEZKO TUTOREEKIN

Haurren eta nerabeen senitartekoek edo legezkotutoreek funtsezko rola dute seme-alaben kirola osasuntsua izan dadin haien ongizaterako. Haurren eta nerabeen ahaideek edo legezkotutoreek, Espainiako Kode Zibilean guraso-ahalari buruz ezarritakoaren arabera, "betiere seme-alaben intereserako erabiliko dute, haien nortasunaren arabera, eta haien eskubideak, osotasun fisikoa eta mentala errespetatuz".

Horrek esan nahi du, besteak beste, "haiek zaintzea, haiekin egotea, elikatzea, hezte eta prestakuntza integrala ematea". Beraz, eta begi-bistakoa badirudi ere, haurren eta nerabeen familiek eta/edo legezkotutoreek protokolo honetan parte hartu behar dute, kirol-jardueran haurren eta nerabeen ongizatearen arduradun diren heinean.

SENIDE EDOTA LEGEZKO TUTOREEKIN

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	Sentsibilizazioa adingabeen autozainketa sustatzeari eta indarkeria-mota desberdinetan goiz detektatzeari dagokionez (suizidioa, osasun mentala eta/edo elikadura-nahasmenduak).	- Zure seme-alabek ondo pasatzen dute jarduera fisikoa eta kirola egiten? - Umore- eta/edo jokabide-aldaketarik antzeman al duzu? - Antzeman al duzu zure seme-alabek gorputz-lesio "deigarriak" dituztela? - Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue? - Modu "deigarrian" hitz egiten duzue elikadura horri buruz? - Begiraleekin, entrenatzaileekin edo kideekin komunikatzeko zailtasunak ditu? - Batzuetan saioetara joateko mesfidantza erakusten du?	Entrenatzaileekin eta/edo HBArekin hitz egiteko zailtzarrik ez izatea.
Pertsonen arteko indarkeria	Haur edota nerabeak parte hartzen duen kirol-instalazioan adingabearen tratua ona eta ongizatea ardatz duen entrenamendu-estiloaren eta jokabide-kodearen inguruan sentsibilizazioa eta zabaltzea.	- Seme-alabekin partida bat jokatzeko duzue, zeri buruz galdetzen diozu? Emaizari buruz bakarrik? - Seme-alabekin partida baten inguruan hitz egiten duzue, zeri buruz galdetzen diozu? Gozamenari eta jardunaldiari buruz? - Zure seme-alabek errespetu hitz egiten al dute taldeko edota ekipoko kideei buruz? - Zure seme-alabek kideek errespetu tratatzen dituztela esaten dute? Irainitzen dituzte? Gaizki sentiarazten dituzte? - Zure seme-alabek kideek errespetu tratatzen dituztela esaten dute? Irainitzen dituzte? Gaizki sentiarazten dituzte? - Zure seme-alabaren partidak/lehiaketak/entrenamenduak ikustera zoazenean: animatzera mugatzen zara? - Zure alabaren partidak/lehiaketak/entrenamenduak ikustera zoazenean: kritikarik egiten al duzu entrenatzaileari, kirol-monitoreari, ikasleren bati edo arbitroari buruz?	Zailtzarrik ez izatea monitoreari, entrenatzaileari eta/edo HBAri edozein gorabeheraren berri emateko eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jartzeko.
Testuinguruaren araberako indarkeria (normatiboa - estrukturala)	- Adingabeek erakundearen erabakietan parte hartzen duten sustatzea. - Bidezko tratua sustatzeari buruzko sentsibilizazioa.	- Zure seme-alabek parte hartzen al dute jardueragidatuko taldearen edo ekipoen erabakiak hartzen? - Zure seme-alabak jardueragidatuko taldean edota ekipoen diskriminatuta daudela ikusten duzu?	Begirale, entrenatzaileari eta/edo HBAri diskriminazio-egoeraren baten berri emateko zailtzarrik ez izatea eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jartzeko.

KONTROL-FITXA / SENIDE EDOTA LEGEZKO TUTOREA

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

		✓	✗
NEI	1 Zure seme-alabek ondo pasatzen dute jarduera fisikoa eta kirola egiten?	☐	☐
NEI	2 Umore- eta/edo jokabide-aldaketarik antzeman al duzu?	☐	☐
NEI	3 Antzeman al duzu zure seme-alabek gorputz-lesio "deigarriak" dituztela?	☐	☐
NEI	4 Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue?	☐	☐
NEI	5 Modu "deigarrian" hitz egiten duzue elikadura horri buruz?	☐	☐
NEI	6 Begiraleekin, entrenatzaileekin edo kideekin komunikatzeko zailtasunak ditu?	☐	☐
NEI	7 Batzuetan saioetara joateko mesfidantza erakusten du?	☐	☐
PAI	8 Seme-alabekin partida bat jokatzen duzunean, zeri buruz galdetzen diozu? Emaizari buruz bakarrik?	☐	☐
PAI	9 Seme-alabekin partida baten inguruan hitz egiten duzunean, zeri buruz galdetzen diozu? Gozamenari eta jardunaldiari buruz?	☐	☐
PAI	10 Zure seme-alabek errespetuz hitz egiten al dute taldeko edota ekipoko kideei buruz?	☐	☐
PAI	11 Zure seme-alabek kideek errespetuz tratatzen dituztela esaten dute? Iraintzen dituzte? Gaizki sentiarazten dituzte?	☐	☐
TI	12 Zure seme-alabek kideek errespetuz tratatzen dituztela esaten dute? Iraintzen dituzte? Gaizki sentiarazten dituzte?	☐	☐
TI	13 Zure seme-alabaren partidak/lehiaketak/entrenamenduak ikustera zoazenean: animatzera mugatzen zara?	☐	☐
TI	14 Zure alabaren partidak/lehiaketak/entrenamenduak ikustera zoazenean: kritikarik egiten al duzu entrenatzaileari, kirol-monitoreari, ikasleren bati edo arbitroari buruz?	☐	☐
TI	15 Zure seme-alabek parte hartzen al dute jarduera-gidatuko taldearen edo equipoaren erabakiak hartzen?	☐	☐
TI	16 Zure seme-alabak jarduera-gidatuko taldean edota ekipoen diskriminatuta daudela ikusten duzu?	☐	☐

OHARRAK

Guardar

Cerrar

KIROL-MONITOREEKIN

Kirol-monitoreak, kirolean, funtsezko piezak dira adingabeen garapen integralerako. Era berean, adingabeen ongizate integralean duten erantzukizunaz gehiago jabetu behar dute. Ildo horretan, garrantzitsua da beren hezkuntza-rolari buruz interpelatuta sentitzea, baina kriminalizatuta sentitu gabe.

Erronka, autokritika handiagoa garatzea eta beren ardurapean dauden haurrak modu hezitzailean tratatzeko tresnak izatea da. Ildo horretan, gogoeta egin behar da alderdi horietako bakoitzerako funtzionamendu-protokolo espezifikoak ezartzeari buruz, haurrengan eragina duten jokabideak egoteko arriskua murrizteko aukera eman dezaten.

KIROL-MONITOREEKIN

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	Oinarritzko prestakuntza adingabeen autozaintza eta detekzio goiztiarra sustatzeko suizidioaren eta elikadura-nahasmenduen arloan.	- Klaseak ematen dizkiezun ikasleek ongi pasatzen al dute? - Aurreko galderari dagokionez: galdetu al diezu? - Antzeman al duzu ikasleren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela? - Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen eta aldartea aldatu duen ikasleren bat? - Aurreko galderari dagokionez: Galdetu diezu zer gertatzen zaion? - Badakizu zer egin behar duzun hori gertatzen denean. Badakizu nola eta nori jakinarazi behar diezue? - Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue? - Modu "deigarrian" hitz egiten duzue elikadura horri buruz?	Begiralearekin eta/edo HBArekin hitz egiteko zalantzarik ez izatea.
Pertsonen arteko indarkeria ikaslea - Monitorea	- Sexu-izaerako delituen ziurtagiria. - Adingabearen tratua onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta entrenamendu-estiloari buruzko prestakuntza.	- Zure jarduera-taldean jarduera fisikoa egiten duen haur bakoitzaren ezaugarri eta behar espezifikoak kontuan hartzen dituzu haiekin tratatzerakoan (entrenamenduen diseinua, bakoitzaren mugak...)? - Zure ustez, arriskuan jarri al duzu haur eta nerabeen osasuna? - Min hartutako haur eta neraberen bat jokarazi eta/edo entrenarazi duzu? - Beroketetan lesioak prebenitzeko jarduerak egiten dituzue? - Ba al dakizu zein den klasea ematen diezun haur eta nerabeen familia- eta eskola-egora? - Inoiz klasea ematen diezun haur edo neraberen bat umiliatu edo barregarri utzi al duzu? - Haur eta nerabeei oihu egiten diezu edo haiengana jotzen duzu estilo oldarkorra erabiliz (irainak/mehatxuak /...)? - Hastapen- edo hasiberri-erritoren bat egiten duzue edo onartzen duzu zure taldean? - Zigortu al duzu ikasleren bat? (Adibidez: klasetik bota edo hurrengo saiora ez joaten uzten) - Zure ustez, klasea ematen diezun haur eta nerabeekin kontaktu fisikoa izanez gero, horrek deserroso sentiarazten ditu? - Karga sexuala duten edo mota desberdinetako ismoetan oinarritzen diren (sexismoa, arrazakeria,...) txiste edota iruzkinak egiten al dituzu? - Haur eta nerabeen artean giro ona eta errespetuzkoa sustatzen duzula uste duzu?	Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo zuzenean haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin harremanetan jarri.

Pertsonen arteko indarkeria - Berrinen artekoa	• Gatazkak konpontzeari eta kirolaren bidezko garapen positiboari buruzko prestakuntza. • Kudeaketa gardena baliabideen banaketan.	• Haur edota neraberen bat diskriminatua izan den edo gainerakoekiko errespetua galdu zaion antzeman al duzu? • Haur edota nerabeek, klaseen aurretik, bitartean eta ondoren, tratu egokia dutela ziurtatzen duzu?	• Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren arabera bitartekari izatea. • Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBARI jakinarazi eta/edo zuzenean haurren indarkeria-kasuetarako informazio-eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin harremanetan jarri.
Testuinguruaren arabeko indarkeria (normatiboa - estrukturala)	• Botere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza. • Kudeaketa gardena baliabideen banaketan.	• Zure ustez, entrenatzen dituzun haur eta nerabe adingabeak diskriminatu egiten dira zure jarduera-talde bereko beste batzuekin alderatuta? • Zure ustez, araudia ez da egokitzen zuk klaseak ematen dituzun haur eta nerabe adingabeetara? • Klaseak eman aurretik, erabiliko diren instalazioak eta materiala gainbegiratzen dituzu?	• Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren arabera bitartekari izatea. • Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBARI jakinarazi eta/edo zuzenean haurren indarkeria-kasuetarako informazio-eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin harremanetan jarri.

KONTROL-FITXA / KIROL-MONITOREAK

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

		✓	✗
NEI	1 Klaseak ematen dizkiezun ikasleek ongi pasatzen al dute?	☐	☐
NEI	2 Aurreko galderari dagokionez: galdetu al diezu?	☐	☐
NEI	3 Antzeman al duzu ikasleren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela?	☐	☐
NEI	4 Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen eta aldartea aldatu duen ikasleren bat?	☐	☐
NEI	5 Aurreko galderari dagokionez: Galdetu diozu zer gertatzen zaion?	☐	☐
NEI	6 Badakizu zer egin behar duzun hori gertatzen denean. Badakizu nola eta nori jakinarazi behar dion?	☐	☐
NEI	7 Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue?	☐	☐
NEI	8 Modu "deigarrian" hitz egiten duzue elikadura horri buruz?	☐	☐
PAI - IM	9 Zure jarduera-taldean jarduera fisikoa egiten duen haur bakoitzaren ezaugarri eta behar espezifikoak kontuan hartzen dituzu haiekin tratatzerakoan (entrenamenduen diseinua, bakoitzaren mugak...)?	☐	☐
PAI - IM	10 Zure ustez, arriskuan jarri al duzu haur eta nerabeen osasuna?	☐	☐
PAI - IM	11 Min hartutako haur eta neraberen bat jokarazi eta/edo entrenarazi duzu?	☐	☐
PAI - IM	12 Beroketetan lesioak prebenitzeko jarduerak egiten dituzue?	☐	☐
PAI - IM	13 Ba al dakizu zein den klasea ematen diezun haur eta nerabeen familia- eta eskola-egora?	☐	☐
PAI - IM	14 Inoiz klasea ematen diezun haur edo neraberen bat umiliatu edo barregarri utzi al duzu?	☐	☐
PAI - IM	15 Haur eta nerabeei oihu egiten diezu edo haiengana jotzen duzu estilo oldarkorra erabiliz (irainak/me-hatxuak /...)?	☐	☐
PAI - IM	16 Hastapen- edo hasiberri-erritoren bat egiten duzue edo onartzen duzu zure taldean?	☐	☐
PAI - IM	17 Zigortu al duzu ikasleren bat? (Adibidez: klasetik bota edo hurrengo saiora ez joaten uzten)	☐	☐
PAI - IM	18 Zure ustez, klasea ematen diezun haur eta nerabeekin kontaktu fisikoa izanez gero, horrek deseroso sentiarazten ditu?	☐	☐
PAI - IM	19 Karga sexuala duten edo mota desberdinetako ismoetan oinarritzen diren (sexismoa, arrazakeria,...) txiste edota iruzkinak egiten al dituzu?	☐	☐
PAI - IM	20 Haur eta nerabeen artean giro ona eta errespetuzkoa sustatzen duzula uste duzu?	☐	☐
PAI - BA	21 Haur edota neraberen bat diskriminatua izan den edo gainerakoekiko errespetua galdu zaion antze-man al duzu?	☐	☐
PAI - BA	22 Haur edota nerabeek, klaseen aurretik, bitartean eta ondoren, tratu egokia dutela ziurtatzen duzu?	☐	☐
TAI	23 Zure ustez, entrenatzen dituzun haur eta nerabe adingabeak diskriminatu egiten dira zure jardue-ra-talde bereko beste batzuekin alderatuta?	☐	☐
TAI	24 Zure ustez, araudia ez da egokitzen zuk klaseak ematen dituzun haur eta nerabe adingabeetara?	☐	☐
TAI	25 Klaseak eman aurretik, erabiliko diren instalazioak eta materiala gainbegiratzen dituzu?	☐	☐

OHARRAK

Guardar

Cerrar

ENTRENATZAILEEKIN

Entrenatzaileak funtsezkoak dira kirolean adin txikikoen garapen integralean. Era berean, adingabeen ongizate integralean duten erantzukizunaz gehiago jabetu behar dute. Ildo horretan, garrantzitsua da beren hezkuntza-rolari buruz interpelatuta sentitzea, baina kriminalizatuta sentitu gabe.

Erronka autokritika handiagoa garatzea eta beren ardurapean dauden haurrak hezkuntzan tratatzeko tresnak izatea da. Ildo horretan, funtzionamendu-protokolo espezifikoak ezarri behar dituzte alderdi horietako bakoitzerako, haur edota nerabe adingabeei eragiten dieten jokabideak egoteko arriskua murrizteko.

ENTRENATZAILEEKIN

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	Oinarritzko prestakuntza adingabeen autozaintza eta detekzio goiztiarra sustatzeko suizidioaren eta elikadura-nahasmenduen arloan.	- Ondo pasatzen al dute entrenatzen dituzun ikasleek? - Aurreko galderari dagokionez: galdetu al diezu? - Antzeman al duzu ikasleren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela? - Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen kirolaririk, edota duela gutxi aldartea aldatu duen kirolaririk? - Aurreko galderari dagokionez: Galdetu diezu zer gertatzen zaien? - Badakizu zer egin behar duzun hori gertatzen denean? Badakizu nola eta nori jakinarazi? - Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue? - Modu "deigarrian" hitz egiten duzue elikadura osasungarriari buruz?	Entrenatzailearekin eta/edo HBArekin hitz egiteko zalanarik ez izatea
Pertsonen arteko indarkeria - Entrenatzailea Kirolaria	- Sexu-izaerako delituen ziurtagiria. - Adingabearen tratua onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta entrenamendu-estiloari buruzko prestakuntza.	- Zure taldean jarduera fisikoa eta/edo kirola egiten duen haur bakoitzaren ezaugarri eta behar espezifikoak kontuan hartzen dituzu haiekin tratatzerakoan (entrenamenduen diseinua, lehiaketan parte hartzea...)? - Zure ustez, arriskuan jarri duzu entrenamendu/lehiaketa/partidaren batean entrenatzen duzun haur eta nerabeen osasuna? - Min hartutako haur edo neraberen bat jokarazi eta/edo entrenarazi duzu? - Beroketetan lesioak prebenitzeko jarduerak egiten dituzue? - Badakizu zein den entrenatzen dituzun haur edota nerabeen familia- eta eskola-egoera? - Inoiz umiliatu al duzu entrenatzen dituzun haur eta nerabeak? - Haur eta nerabeei oihu egiten diezu edo haiengana jotzen duzu estilo oldarkorra erabiliz (irainak/mehatuak /...)? - Hastapen- edo hasiberri-erritoren bat egiten duzue edo onartzen duzu zuen talde edo gelan? - Jokalariren bat zigortu duzu deialdira joan gabe? - Zure jokalariei "xantaia" egin diezu partidarako deituak ez izatearekin, jolastera ez itzultzearekin eta abarrekin, errendimendu, inplikazio edota prestasuna direla medio? - Aldageletara sartzen zarenean, atea jo eta sartzeko baimena eman arte itxaroten duzu? - Zure ustez, entrenatzen dituzun haur eta nerabeekin kontaktu fisikoa izanez gero, horrek deseroso sentiarazten ditu? - Karga sexual edo mota desberdinetako ismoetan (sexismoa, arrazismoa, ...) oinarritutako iruzkin edota bixteak egiten al dituzu? - Haur eta nerabeen artean giro ona eta errespetuzkoa sustatzen duzula uste duzu? (elkarri ez erasotzea, alde batera ez uztea...) - Zurtatzen duzu aldagelak espazio segurua direla haur eta nerabe guztientzat?	Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.

Pertsonen arteko indarkeria- Familia ingurua	Familiarekin edo erreferentziazko legezko arduradunekin bilerak egitea.	- Ezagutzen al dituzu haurren eta nerabeen senideak edo erreferentziazko legezko arduradunak? - Zure ustez, haur eta nerabe batzuk ez dira behar bezala artatzen beren familia-ingurunean (higienea, elikadura, kirol-errendimendu "baxi" baten ondoriozko errepresalien beldur al dira)? - Inoiz antzeman al duzu haren portaera baxirik txapelketan, partidaren edo entrenamenduren batean? - Aurreko galderari dagokionez: esku-hartu al duzu?	Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Pertsonen arteko indarkeria- Bordinen artekoa	- Gatazkak konpontzeari eta kirolaren bidezko garapen positiboari buruzko prestakuntza. - Kudeaketa gardenen ballabideen banaketan.	- Antzeman al duzu haur eta nerabeetako bat diskriminatua izan den edo gainerako haur eta nerabeei errespetua galdu duen? - Lehiaketa, entrenamendu eta aldagelatan haur eta nerabeek, beraien artean, tratatu egokia dutela ziurtatzen duzu?	- Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren arabera bitartekari izatea. - Kasu larriak edo errepikariak, diskriminazio-tratukoak eta/edo errespetu-faltakoak gertatzen badira, HBAr jakinarazi eta/edo zuzenean haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin harremanetan jarri.
Testuinguruaren arabera indarkeria (normatiboa - estrukturala)	- Bolere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza. - Kudeaketa gardenen ballabideen banaketan. - Material, instalazio eta kirol-testuinguru seguruari buruzko prestakuntza (kirol-modalitatearen istripu-tasa).	- Zure ustez, entrenatzen dituzun haur eta nerabe kirolariak diskriminatuak dira zure klubeko, federazioeko eta abarrek beste kirolari batzuekiko? - Zure ustez, araudia ez zaie egokitzen zuek entrenatzen dituzun haur eta nerabe adingabeei? - Zure ustez, lehiaketa antolatzaileak zuek entrenatzen dituzun haur eta nerabeak diskriminatzen ditu? - Entrenamenduen/lehiaketen/partiden aurretik, erabiliko diren instalazioak eta materiala ikuskatzen dituzu?	- Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren arabera bitartekari izatea. - Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.

KONTROL-FITXA / ENTRENATZAILEAK

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

NEI	1	Ondo pasatzen al dute entrenatzen dituzun ikasleek?	☐	☐
NEI	2	Aurreko galderari dagokionez: galdetu al diezu?	☐	☐
NEI	3	Antzeman al duzu ikasleren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela?	☐	☐
NEI	4	Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen kirolaririk, edota duela gutxi aldartea aldatu duen kirolaririk?	☐	☐
NEI	5	Aurreko galderari dagokionez: Galdetu diezu zer gertatzen zaion?	☐	☐
NEI	6	Badakizu zer egin behar duzun hori gertatzen denean? Badakizu nola eta nori jakinarazi?	☐	☐
NEI	7	Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue?	☐	☐
NEI	8	Modu "deigarrian" hitz egiten duzue elikadura osasungarriari buruz?	☐	☐
PAI- EK	9	Zure taldean jarduera fisikoa eta/edo kirola egiten duen haur bakoitzaren ezaugarri eta behar espezifikoa kontuan hartzen dituzu haiekin tratatzerakoan (entrenamenduen diseinua, lehiaketan parte hartzea...)?	☐	☐
PAI- EK	10	Zure ustez, arriskuan jarri duzu entrenamendu/lehiaketa/partidaren batean entrenatzen duzun haur eta nerabeen osasuna?	☐	☐
PAI- EK	11	Min hartutako haur edo neraberen bat jokarazi eta/edo entrenarazi duzu?	☐	☐
PAI- EK	12	Beroketetan lesioak prebenitzeko jarduerak egiten dituzue?	☐	☐
PAI- EK	13	Badakizu zein den entrenatzen dituzun haur edota nerabeen familia- eta eskola-egoera?	☐	☐
PAI- EK	14	Inoiz umiliatu al duzu entrenatzen dituzun haur eta nerabeak?	☐	☐
PAI- EK	15	Haur eta nerabeei oihu egiten diezu edo haiengana jotzen duzu estilo oldarkorra erabiliz (irainak/mehatxuak /...)?	☐	☐
PAI- EK	16	Hastapen- edo hasiberri-errotoren bat egiten duzue edo onartzen duzu zuen talde edo gelan?	☐	☐
PAI- EK	17	Jokalariren bat zigortu duzu deialdira joan gabe?	☐	☐
PAI- EK	18	Zure jokalariei "xantaia" egin diezu partidarako deituak ez izatearekin, jolastera ez itzultzearekin eta abarrek, errendimendu, inplikazio edota prestasuna direla medio?	☐	☐
PAI- EK	19	Aldagietara sartzen zarenean, atea jo eta sartzeko baimena eman arte itxaroten duzu?	☐	☐
PAI- EK	20	Zure ustez, entrenatzen dituzun haur eta nerabeekin kontaktu fisikoa izanez gero, horrek deseroso sentiarazten ditu?	☐	☐
PAI- EK	21	Karga sexual edo mota desberdinetako ismoetan (sexismoa, arrazismoa, ...) oinarritutako iruzkin edota txisteak egiten al dituzu?	☐	☐
PAI- EK	22	Haur eta nerabeen artean giro ona eta errespetuzkoa sustatzen duzula uste duzu? (elkarri ez erasotzea, alde batera ez uztea...)	☐	☐
PAI- EK	23	Ziurtatzen duzu aldagelak espazio segurua direla haur eta nerabe guztientzat?	☐	☐
PAI- FI	24	Ezagutzen al dituzu haurren eta nerabeen senideak edo erreferentziazko legezko arduradunak?	☐	☐
PAI- FI	25	Zure ustez, haur eta nerabe batzuk ez dira behar bezala artatzen beren familia-ingurunean (higieena, elikadura, kirol-errendimendu "txar" baten ondoriozko errepresalien beldur al dira)?	☐	☐
PAI- FI	26	Inoiz antzeman al duzu haren portaera txarrik txapelketan, partidaren edo entrenamenduren batean?	☐	☐
PAI- FI	27	Aurreko galderari dagokionez: esku-hartu al duzu?	☐	☐
PAI- BA	28	Antzeman al duzu haur eta nerabeetako bat diskriminatua izan den edo gainerako haur eta nerabee-kiko errespetua galdu duen?	☐	☐
PAI- BA	29	Lehiaketa, entrenamendu eta aldagelatan haur eta nerabeek, beraien artean, tratu egokia dutela ziurtatzen duzu?	☐	☐
TAI	30	Zure ustez, entrenatzen dituzun haur eta nerabe kirolariak diskriminatuak dira zure klubeko, federazio- eta abarreko beste kirolari batzuekiko?	☐	☐
TAI	31	Zure ustez, araudia ez zaie egokitzen zuk entrenatzen dituzun haur eta nerabe adingabeei?	☐	☐
TAI	32	Zure ustez, lehiaketa antolatzaileak zuk entrenatzen dituzun haur eta nerabeak diskriminatzen ditu?	☐	☐
TAI	33	Entrenamenduen/lehiaketen/partiden aurretik, erabiliko diren instalazioak eta materiala ikuskatzen dituzu?	☐	☐

OHARRAK

Guardar Cerrar

BIZKORTZEN

ARBITRO EDOTA KIROL-EPAILEEKIN

Zalantzarik gabe, arbitroak funtsezko pieza dira haur eta nerabeek parte hartzen duten kirol-lehiaketak behar bezala garatzen direla ziurtatzeko. Ziurtapen horrek, lehiakorra izateaz gain, haurren eta nerabeen babesa hobeto zaindu behar du ongizateari dagokionez, eta adingabeen interes gorena beti gailentzen dela bermatu behar du.

Ezin dugu alde batera utzi, gainera, kasu askotan arbitroak ere adingabeak direla, eta, beraz, kasu horretan adingabekoei buruz azaldutakoa aplikatu daiteke, beharrezko doikuntzekin.

EPAILEEKIN (ESKOLA KIROLA)

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	Adingabeen autozaintza sustatzeko eta haurren aurkako indarkeria-mota desberdinak goiz detektatzeko oinarritzko prestakuntza.	- Haur eta nerabe adingabeek ondo pasatzen al dute arbitratzen dituzun partida edo lehiaketetan? - Epaile adingabea bazara: zure osasun mentala lantzen laguntzen dizute? - Baduzu tresnarik gerta dakizkizukeen indarkeria-egoerak identifikatzeko?	Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Pertsonen arteko indarkeria- Epaileak Jokalariak	Haur eta nerabeen tratu onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta arbitraje-estiloari buruzko prestakuntza.	- Inoiz umiliatu eta barregarri utzi al duzu arbitratzen dituzun haur eta nerabeetako bat? - Haur eta nerabeei oihu egiten diezu edo haiengana jotzen duzu estilo oldarkor eta mehatxagarria erabiliz (irainak/mehatuak /...)? - Haur eta nerabeen artean giro ona eta errespetuzkoa sustatzen duzula uste duzu? (elkarri ez erasotzea, inor ez baztertzea...) - Zure erabaki arbitrarioen arrazoiak azaltzen dituzu ikaskuntzaren zati gisa, araudia aplikatzera mugatu gabe?	Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Pertsonen arteko indarkeria - Entrenatzailea Kirolaria	Adingabearen tratu ona eta ongizatea ardatz dituen jokabide-kodeari eta arbitraje-estiloari buruzko prestakuntza.	- Entrenatzaileek edo begiraleek gehiegi exijitzen dietela iruditzen al zaizu? - Entrenatzaileek edo begiraleek berdin eta errespetuz tratatzen al dituzte entrenatzen dituzten adingabe guztiak? - Aurreko galderari dagokionez: Horrela ez bada, zerbait egiten duzu? - Haur edo nerabearek lesionatuta jolasten jarraitzen uzten diozu? - Ba al duzu tresnarik partidaren eta lehiaketaren amaieran zure aktan gertatutakoa islatzeko, haurraren edo nerabearen ongizateari kalte egiten dioten egoerei dagokienez? - Antzeman al duzu zer egoeratan ez dieten kasurik egiten entrenatzaileek edo begiraleek haur eta nerabe adingabeen eskaerei (nekea, estualdia, ondoeza, presioa...)? - Epaile adingabea bazara: Tratu egokia jasotzen duzu entrenatzaileen edo begiraleen aldetik? - Epaile adingabea bazara: Iraintzen zaituzte?	Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.

Pertsonen arteko indarkeria - Familia ingurunea	• Adingabearen tratu ona eta ongizatea ardatz dituen jokabide-kodeari eta arbitraje-estiloari buruzko prestakuntza.	• Familien aldetik tratu egokia jasotzen duzu ikusle gisa? • Lehiaketetan ikusleek haur eta nerabe adingabeak iraindu ditzaten uzten al duzu? • Ba al duzu kasu honetan jarduteko tresnarik? • Zure ustez, familia-inguruneak haur eta nerabe adingabeei exijitzen die? • Epaille adingabea bazara: Familiaren eta ikusleen aldetik tratu egokia jasotzen duzu? • Epaille adingabea bazara: Iraintzen zaituzte?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Pertsonen arteko indarkeria - Berdinen artekoa	• Gatazkak konpontzeari eta kirolaren bidezko garapen positiboari buruzko prestakuntza.	• Ziurtatzen duzu haurrek eta nerabeek tratu egokia dutela beren artean saioetan edo partidetan? • Haien artean iraindu edo oihukatzen uzten diezu? • Haur eta nerabe adingabeek beren artean gehiegi aurpegiratzen diote elkarri?	• Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren arabera bitartekari izatea. • Kasu larriak edo errepikariak, diskriminazio-tratukoak eta/edo errespetu-faltakoak gertatzen badira, HBAr jakinarazi eta/edo zuzenean jarri harremanetan haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin.
Testuinguruaren araberako indarkeria (normatiboa - estrukturala)	• Botere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza. • Material, instalazio eta kirol-testuinguru seguruei buruzko prestakuntza (kirol-modalitatearen istripu-tasa).	• Zure ustez, arbitratzen dituzun haur eta nerabe gazteagoak diskriminatu egiten dira kirol bereko beste batzuekin alderatuta? • Zure ustez, araudia ez zaie egokitzen zuk arbitratzen dituzun haur eta nerabe adingabeei? • Zure ustez, lehiaketa antolatzaileak zuk arbitratzen dituzun haur eta nerabe adingabeak diskriminatzen ditu? • Saioen edo partiden aurretik erabiliko diren instalazioak eta materialak ikuskatzen dituzu?	• Larriak edo errepikariak ez badira, jasotako prestakuntzaren arabera bitartekari izatea. • Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.

KONTROL-FITXA / EPAILEAK

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

✓ X

NEI	1	Haur eta nerabe adingabeek ondo pasatzen al dute arbitratzen dituzun partida edo lehiaketetan?	☐	☐
NEI	2	Epaile adingabea bazara: zure osasun mentala lantzen laguntzen dizute?	☐	☐
NEI	3	Baduzu tresnarik gerta dakizkizukeen indarkeria-egoerak identifikatzeko?	☐	☐
PAI - EJ	4	Inoiz umiliatu eta barregarri utzi al duzu arbitratzen dituzun haur eta nerabeetako bat?	☐	☐
PAI - EJ	5	Haur eta nerabeei oihu egiten diezu edo haiengana jotzen duzu estilo oldarkor eta mehatxagarria erabiliz (irainak/mehatxuak /...)?	☐	☐
PAI - EJ	6	Haur eta nerabeen artean giro ona eta errespetuzkoa sustatzen duzula uste duzu? (elkarri ez erasotzea, inor ez baztertzea...)	☐	☐
PAI - EJ	7	Zure erabaki arbitrarioen arrazoiak azaltzen dituzu ikaskuntzaren zati gisa, araudia aplikatzera mugatu gabe?	☐	☐
PAI - EK	8	Entrenatzaileek edo begiraleek gehiegi exijitzen dietela iruditzen al zaizu?	☐	☐
PAI - EK	9	Entrenatzaileek edo begiraleek berdin eta errespetuz tratatzen al dituzte entrenatzen dituzten adingabe guztiak?	☐	☐
PAI - EK	10	Aurreko galderari dagokionez: Horrela ez bada, zerbait egiten duzu?	☐	☐
PAI - EK	11	Haur edo nerabeari lesionatuta jolasten jarraitzen uzten diozu?	☐	☐
PAI - EK	12	Ba al duzu tresnarik partidaren eta lehiaketaren amaieran zure aktan gertatutakoa islatzeko, haurra- ren edo nerabearen ongizateari kalte egiten dioten egoerei dagokienez?	☐	☐
PAI - EK	13	Antzeman al duzu zer egoeratan ez dieten kasurik egiten entrenatzaileek edo begiraleek haur eta nerabe adingabeen eskaerei (nekea, estualdia, ondoeza, presioa...)?	☐	☐
PAI - EK	14	Epaile adingabea bazara: Tratu egokia jasotzen duzu entrenatzaileen edo begiraleen aldetik?	☐	☐
PAI - EK	15	Epaile adingabea bazara: Iraintzen zaituzte?	☐	☐
PAI - FI	16	Familien aldetik tratu egokia jasotzen duzu ikusle gisa?	☐	☐
PAI - FI	17	Lehiaketetan ikusleek haur eta nerabe adingabeak iraindu ditzaten uzten al duzu?	☐	☐
PAI - FI	18	Ba al duzu kasu honetan jarduteko tresnarik?	☐	☐
PAI - FI	19	Zure ustez, familia-inguruneak haur eta nerabe adingabeei exijitzen die?	☐	☐
PAI - FI	20	Epaile adingabea bazara: Familiaren eta ikusleen aldetik tratu egokia jasotzen duzu?	☐	☐
PAI - FI	21	Epaile adingabea bazara: Iraintzen zaituzte?	☐	☐
PAI - BA	22	Ziurtatzen duzu haurrek eta nerabeek tratu egokia dutela beren artean saioetan edo partidetan?	☐	☐
PAI - BA	23	Haien artean iraindu edo oihukatzen uzten diezu?	☐	☐
PAI - BA	24	Haur eta nerabe adingabeek beren artean gehiegi aurpegiratzen diote elkarri?	☐	☐
TAI	25	Zure ustez, arbitratzen dituzun haur eta nerabe gazteagoak diskriminatu egiten dira kirol bereko beste batzuekin alderatuta?	☐	☐
TAI	26	Zure ustez, araudia ez zaie egokitzen zuk arbitratzen dituzun haur eta nerabe adingabeei?	☐	☐
TAI	27	Zure ustez, lehiaketa antolatzaileak zuk arbitratzen dituzun haur eta nerabe adingabeak diskriminatzen ditu?	☐	☐
TAI	28	Saioen edo partiden aurretik erabiliko diren instalazioak eta materialak ikuskatzen dituzu?	☐	☐

OHARRAK

Guardar

Cerrar

BIZKORTZEN

OSASUN-LAGUNTZAKO LANGILEAK (MEDIKUAK, FISIOTERAPEUTAK, PSIKOLOGOAK...)

Osasun-laguntzako langileak (medikua, fisioterapeuta, psikologoa...) bereziki sentiberak dira, hurbilekoak direlako eta, kasu batzuetan, haur eta nerabeekin kontaktu fisikoa dutelako. Jakina, profesional bakoitzak bere kode deontologikoa izango du, eta pentsa daiteke figura profesional horiek haur eta nerabeekin errendimendu handiko ibilbideetan lan egiten duten erakundeetan egongo direla.

OSASUN-LAGUNTZAKO LANGILEKIN (MEDIKUA, FISIOTERAPEUTA, PSIKOLOGOA...)

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	• Adingabeen autozaintza sustatzeko eta haurren aurkako indarkeria-mota desberdinak goiz detektatzeko oinarritzko prestakuntza.	• Ikasleei ongi pasatzen duten galdetzen al diezu? • Antzeman al duzu ikasleren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela? • Antzeman al duzu ikasleren bat psikologikoki "nekatuta" dagoela? • Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen eta aldartea aldatu duen ikaslerik? • Aurreko galderari dagokionez: Galdetu al diozu zer gertatzen zaion? • Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue? Modu "deigarrian" hitz egiten duzue elikadurari buruz?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBARI jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Pertsonen arteko indarkeria- Kirolariak	• Sexu-izaerako delituen ziurtagiria. • Lanbide-jokabidearen kodeari eta indarkeriaren prebentzioari buruzko prestakuntza, eta adingabearen tratua ona eta ongizatea ardatz duten saiok planteatzeko estila.	• Haurren eta nerabearen osasuna zure kirol-errendimenduaren gainetik jartzen duzu? • Antzeman al duzu lesioen edo osasun mental handiko arazoentzako intzidentzia "atipikorik"? • Aurreko galderari dagokionez: Jakinarazi al diozu entrenatzaileari, monitorea, HBARI...?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBARI jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Testuinguruaren araberako indarkeria (normatiboa - estrukturala)	• Botere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza. • Kudeaketa gardena baliabideen banaketan.	• Zure ustez, zuk tratatzen dituzun haurrak eta nerabeak diskriminatu egiten dira zure talde bereko beste batzuekin alderatuta? • Zure ustez, Bizkortzenek haurren eta nerabeen interes gorena babestea zaintzen du erakundearen beste interes batzuen aurrean (torpen lehiakorak, ekonomikoak...)? • Zure ustez, profesional gisa egiten dituzun gomendioak jarraitzen dira? Edo parte-hartzea eta emaitza lehenesten dira, emandako gomendioen gainetik? • Presiopean sentitu zara zure lanbidearen kode deontologikoa ez betetzeko?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBARI jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.

KONTROL-ORRIA / OSASUN-LAGUNTZAKO LANGILEAK (MEDIKUA, FISIOTERAPEUTA, PSIKOLOGOA...)

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

		✓	✗
NEI	1 Ikasleei ongi pasatzen duten galdetzen al diezu?	☐	☐
NEI	2 Antzeman al duzu ikasleren batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela?	☐	☐
NEI	3 Antzeman al duzu ikasleren bat psikologikoki "nekatuta" dagoela?	☐	☐
NEI	4 Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen eta aldartea aldatu duen ikaslerik?	☐	☐
NEI	5 Aurreko galderari dagokionez: Galdetu al diozu zer gertatzen zaion?	☐	☐
NEI	6 Elikadura osasungarriari buruz hitz egiten duzue?	☐	☐
NEI	7 Modu "deigarrian" hitz egiten al duzue elikadurari buruz?	☐	☐
PAI - K	8 Haurraren eta nerabearen osasuna zure kirol-errendimenduaren gainetik jartzen duzu?	☐	☐
PAI - K	9 Antzeman al duzu lesioen edo osasun mental handiko arazoen intzidentzia "atipikorik"?	☐	☐
PAI - K	10 Aurreko galderari dagokionez: Jakinarazi al diozu entrenatzaileari, monitoreari, HBArri...?	☐	☐
TAI	11 Zure ustez, zuk tratatzen dituzun haurrak eta nerabeak diskriminatu egiten dira zure talde bereko beste batzuekin alderatuta?	☐	☐
TAI	12 Zure ustez, BPXportek haurren eta nerabeen interes gorena babestea zaintzen du erakundearen beste interes batzuen aurrean (lorpen lehiakorrak, ekonomikoak...)?	☐	☐
TAI	13 Zure ustez, profesional gisa egiten dituzun gomendioak jarraitzen dira? Edo parte-hartzea eta emaitza lehenesten dira, emandako gomendioen gainetik?	☐	☐
TAI	14 Presiopean sentitu zara zure lanbidearen kode deontologikoa ez betetzeko?	☐	☐

OHARRAK

Guardar

Cerrar

BIZKORTZEN

SOROSLEEKIN

Sorospeneko langileak bereziki garrantzitsuak dira, hurbil daudelako eta, kasu batzuetan, baita haurrekin eta nerabeekin kontaktu fisikoa dutelako ere. Zuzenean eta zeharka, klase, eskola, lehiaketa eta abarretan parte hartzen duten haur eta nerabeen ongizatearen eta osasunaren zain egongo dira, eta, beraz, bereziki garrantzitsua izango da pertsona bereberei arreta eskaintzea, hala behar denean jardunez.

SOROSLEEKIN

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	• Adingabeen autozaintza sustatzeko eta haurren aurkako indarkeria-mota desberdinak goiz detektatzeko oinarrizko prestakuntza.	• Antzeman al duzu adingaberen batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela? • Antzeman al duzu adingaberen bat psikologikoki "nekatuta" dagoela? • Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen haur edota nerabe adingaberik? • Aurreko galderari dagokionez: Galdetu al diozu zer gertatzen zaion?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Pertsonen arteko indarkeria - Erabiltzaile adingabeak	• Sexu-izaerako delituen ziurtagiria. • Lanbide-jokabidearen kodeari eta indarkeriaren prebentzioari buruzko prestakuntza, eta adingabearen tratu ona eta ongizatea ardatz duten saiokak planteatzeko estiloa.	• Antzeman al duzu lesioen edo osasun mental handiko arazoentzako atipikorik? • Aurreko galderari dagokionez: Tutoreari edota kirol-monitoreari jakinarazi diozu,...?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Pertsonen arteko indarkeria - Entrenatzailea Kirolaria edota Kirol-Monitorea Ikaslea	• Sexu-izaerako delituen ziurtagiria. • Adingabearen tratu onean eta ongizatean oinarritutako jokabide-kodeari eta entrenamendu-estiloari buruzko prestakuntza.	• Entrenatzaileek edo begiraleek gehiegi exijitzen dietela iruditzen al zaizu? • Entrenatzaileek edo begiraleek berdin eta errespetuz tratatzen al dituzte entrenatzen dituzten adingabe ouztiak? • Aurreko galderari dagokionez: Horrela ez bada, zerbait egiten duzu? • Min hartutako haur edota nerabeei uzten al diezu entrenatzen edo klasea egiten? • Haurren eta nerabeen ongizatea kaltetzen duten egoerei dagokionez, baduzu tresnarik zure lan-ordutegian gertatutakoa islatzeko? • Antzeman al duzu zer egoeratan ez dieten kasurik egiten entrenatzaileek edo begiraleek haur eta nerabe adingabeen eskaerei (nekea, estualdia, ondoeza, presioa...)?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.
Testuinguruaren araberako indarkeria (normatiboa - estrukturala)	• Botere- eta kirol-sistemei buruzko prestakuntza. • Kudeaketa gardena baliabideen banaketan.	• Zure ustez, Bizkortzenek haurren eta nerabeen interes gorena babestea zaintzen du erakundearen beste interes batzuen aurrean (lorpen lehiakorak, ekonomikoak...)? • Zure ustez, profesional gisa ematen dituzun gomendioei jarraitzen zaie? edo beste gai batzuk lehenesten dira emandako gomendioen gainetik? • Presiopean sentitu zara zure lanbidearen kode deontologikoa ez betetzeko?	• Edozein zantzu edo susmo izanez gero, HBAr jakinarazi eta/edo haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuarekin zuzenean harremanetan jarri.

KONTROL-ORRIA / SOROSLEAK

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

		✓	✗
NEI	1 Antzeman al duzu adingaberen batek gorputz-lesio "deigarriak" dituela?	☐	☐
NEI	2 Antzeman al duzu adingaberen bat psikologikoki "nekatuta" dagoela?	☐	☐
NEI	3 Ba al da zure ustez bereziki triste dagoen haur edota nerabe adingaberik?	☐	☐
NEI	4 Aurreko galderari dagokionez: galdetu al diozu zer gertatzen zaion?	☐	☐
PAI - EA	5 Antzeman al duzu lesioen edo osasun mental handiko arazozen intzidentzia atipikorik?	☐	☐
PAI - EA	6 Aurreko galderari dagokionez: Tutoreari edota kirol-monitoreari jakinarazi diozu,...?	☐	☐
PAI - EK	7 Entrenatzaileek edo begiraleek gehiegi exijitzen dietela iruditzen al zaizu?	☐	☐
PAI - EK	8 Entrenatzaileek edo begiraleek berdin eta errespetuz tratatzen al dituzte entrenatzen dituzten adingabe guztiak?	☐	☐
PAI - EK	9 Aurreko galderari dagokionez: horrela ez bada, zerbait egiten duzu?	☐	☐
PAI - EK	10 Min hartutako haur edota nerabeei uzten al diezu entrenatzen edo klasea egiten?	☐	☐
PAI - EK	11 Haurren eta nerabeen ongizatea kaltetzen duten egoerei dagokionez, baduzu tresnarik zure lan-ordutegian gertatutakoa islatzeko?	☐	☐
PAI - EK	12 Antzeman al duzu zer egoeratan ez dieten kasurik egiten entrenatzaileek edo begiraleek haur eta nerabe adingabeen eskaerei (nekea, estualdia, ondoeza, presioa...)?	☐	☐
TAI	13 Zure ustez, BPXportek haurren eta nerabeen interes gorena babestea zaintzen du erakundearen beste interes batzuen aurrean (lorpen lehiakorrak, ekonomikoak...)?	☐	☐
TAI	14 Zure ustez, profesional gisa ematen dituzun gomendioei jarraitzen zaie? edo beste gai batzuk lehenesten dira emandako gomendioen gainetik?	☐	☐
TAI	15 Presiopean sentitu zara zure lanbidearen kode deontologikoa ez betetzeko?	☐	☐

OHARRAK

Guardar

Cerrar

BIZKORTZEN

BIZKORTZENeko ARDURADUNEKIN

Bizkortzen-eko arduradunek, erakunde hori kudeatzeaz gain (indarrean dagoen araudia aplikatzea barne, haurren eta nerabeen ongizatearekin eta zaintzarekin zerikusia duen araudia barne), erakundearen barruan haurrak eta nerabeak babesteko kulturaren sustapenaren buru izateko betebeharra dute.

BIZKORTZENeko ARDURADUNEKIN

Indarkeria motak kirolean	PREBENTZIOA	HAUTEMATE GOIZTIARRA	ESKU-HARTZEA
Norberak eragindako indarkeria	Sentsibilizazioa adingabeen autozaintzaren sustapenari eta detekzio goiztiarrari dagokienez, erakundearen haurren aurkako indarkeriaren prebentzioaren eta babes-kultura sortzearen inguruan.	Bizkortzen-eko entrenatzaileak eta begiraleak haur eta nerabeen autozaintzaren, detekzio goiztiarraren eta kirolean haurren aurkako indarkerien prebentzioaren arloan prestatuta al daude?	Haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuari aholkularitza eskatzea.
Pertsonen arteko indarkeria	Portaera-kodeaz sentsibilizazioa eta zabaltzea, eta Bizkortzen-eko haur eta nerabeen tratu onaren eta ongizatearen kultura sortzea eta sustatzea.	- Ba al dakizu Bizkortzen-eko haurrek eta nerabeek errespetuz hitz egiten duten beren kideei buruz? - Badakizu Bizkortzen-eko haurrak eta nerabeak errespetuz tratatzen diren kideen artean? - Ba al dakizu haurrek eta nerabeek kirol-begiraleak errespetuz tratatzen dituela sentitzen duten? - Ba al dakizu Bizkortzen-eko haur eta nerabeek konfiantzazko espazio bat dutela sentitzen duten beren kezkak azaleratu ahal izateko?	Haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuari aholkularitza eskatzea.
Testuinguruaren araberako indarkeria (normatiboa - estrukturala)	- Arriskuen analisia eta prebentzio-plana - horiek erazteko jarduketak - mugak (praktikaren istripu-tasa, kalitate-azpiegiturak...) egitea. - Haur eta nerabeek erakundearen erabakietan parte har dezaten sustatzea. - Bidezko tratua sustatzeari buruzko sentsibilizazioa.	- Haur eta nerabeek parte hartzen al dute taldearen erabaki hartzean? - Bizkortzen-eko haur eta nerabe guztiek tratua bera jasotzen al dute (kuota, instalazioetarako sarbidea...)?	Haurren indarkeria-kasuetarako informazio- eta arreta-zerbitzu espezializatuari laguntza eskatzea, haurren eta nerabeen ongizatea sustatzeko politikak ezartzeko.

KONTROL-FITXA / BPXporteko ARDURADUNAK

Data Ikaslea
Ordua Arduraduna

		✓	✗
NEI	1 BPXport-eko entrenatzaileak eta begiraleak haur eta nerabeen autozaintzaren, detekzio goiztiarraren eta kirolean haurren aurkako indarkerien prebentzioaren arloan prestatuta al daude?	☐	☐
PAI	2 Ba al dakizu BPXport-eko haurrek eta nerabeek errespetuz hitz egiten duten beren kideei buruz?	☐	☐
PAI	3 Badakizu BPXport-eko haurrak eta nerabeak errespetuz tratatzen diren kideen artean?	☐	☐
PAI	4 Ba al dakizu haurrek eta nerabeek kirol-begiraleak errespetuz tratatzen dituela sentitzen duten?	☐	☐
PAI	5 Ba al dakizu BPXport-eko haur eta nerabeek konfiantzazko espazio bat dutela sentitzen duten beren kezkak azaleratu ahal izateko?	☐	☐
TAI	6 Haur eta nerabeek parte hartzen al dute taldearen erabaki hartzean?	☐	☐
TAI	7 BPXport-eko haur eta nerabe guztiek tratu bera jasotzen al dute (kuota, instalazioetarako sarbi-dea...)?	☐	☐

OHARRAK

Guardar

Cerrar

BIZKORTZEN